

VIENYBE LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 9.

Plymouth, Pa., d. 28 Vasario (February) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainymą adresu būtina rašyti ir senąjį adresą. Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY

Vienybė Lietuvniku

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE	\$0.25
ONE INCH ONCE	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR	\$10.00

all communications must be addressed

J.J. Pauksztis & Co. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybė Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:
JOB PRINTING in all modern languages.

„Vienybė Lietuvniku“

Išleista košną Seređa, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE....	\$2,00
I UZMARE.....	\$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų	\$10.00
Viena eilutė smulkiem raidem	25c
Už colį vieną sykį garsinant	100c.
Pajieszkojimai: už vieną sykį	50c.
Du sykius garsinant	75c
Tris sykius [už vieną dolerį]	100c.

Pinigai kitaip nesiunčia, kaip tik per MONEY ORDER, POSTAL NOTE" arba registravose gromatose, ant szito antraszo:

J.J. Pauksztis & Co.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

SPAUSTUVE.

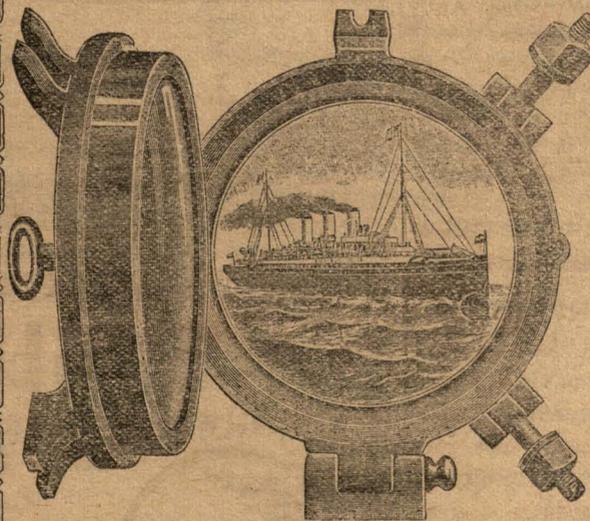
„Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugyszių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausių laivų *

Siunczia piningus į visas svieto dalis greitai ir pigi Norintis kad jo piningai siuncziami į tėvynę neprautų ir kū greičiausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J. J. Pauksztis & Co.

(P. O. Box 1018) East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuvizskas ir Lenkizskas **Kromas** visokių szviežių tavo rū. Taipogi pardūda szipkortes į visas dalis svieto, ant greičiausių ir drucziausių laivų. Iszmaino visokius piningus, o ir nusiunczia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS

Hotelis ir Restauracija

88 E. Market str.
Wilkes Barre, Pa.

{ Prieszais dypa }
{ L. V. gelžkelio }

Keleiviams geriause nakvyne.

PRZESZLO 25 LAT
uzywaja wszystkie narody swiata
na
REUMATYZM,
NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie szcistykh
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZNYCH,
szlawny Dr. RICHTERA
„KOTWICZNY”
PAIN EXPELLER.
NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tyloko ma „KOTWICE” za markę ochronną
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZEOTYCH i innych
13 szl. Wlasne fabryki szkla.
25 ct. 1 50 ct. Uznaje go i poleca:
wielu lekarzow, wlasnie i te sz.
w artyk. zn. ch. duchowni i inne
szakomite osoby. Blizsze szczeg.
sz. u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.

DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym szrodkiem na kolki niestrawnosć, choroby zozadka.

Daktarka.
Johanna Zelviene.

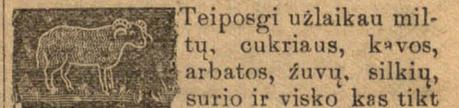
Vienintelė lietuviszka daktarka rydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
idarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyczia
Adomo Adzgaucko,

Uzlaiko kasdien szviežią mėsą, kiau-lieną, verszieną, jautieną, avinczieną, kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

Teiposi užlaikau mil-tų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už p gesnę prekę neikaip pas kitus visi pas Ad. Adzgaucka
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

PERŽVALGA.

— Maskoliszki laikraszcziai iszgyrė mūsų Dr. V. Kudirką kaipo labai darbsztų rasztiininką ir net ketina tulus jo raszttus versti į maskoliszką kalbą.

— Vasario 2 d. tapė Budviecziuose (Prusų Lietuvoje) nulaikytas metinis susirinkimas „Lietuviszkos Skyrymo Draugystės“, ant kurio tapė nutarta peticiją sustatyti, kad valdzia daleistu pirm 6 valandos isz ryto su kiaulėms į turgų važiuoti. — Mat valdzia užgynusi pirm 6 val. kiaules budinti neiszsimiegojusias. — „N. L. Ceitunga“.

— Lengviecziuose vieno ukininko bernas užsimanė mergas iszgzadinti. Pirm ateinant mergoms karvių milžti vakare, bernas pasinarino tvarte po balkiu virvę ir apsiuvožęs viedrą už iriszo už kaklo ir pradėjo spardyti lyg pasikoręs, mergos, tiesa, iszsigando, bet viedras besispardant parvirto ir esant trumpai virvei bernas isztikrujų pradėjo spardyti ir kol jos susivokė ir paszaukė pagelbą, bernas buvo jau nuszispardęs. — N. L. C.

— Prusų Lietuvoi parodos komitetas atsiszaukia į lietuvius dėlei paskolijimo daiktų parodai, kaipo tai audeklų, staltiesių, abrusų, adytų (iszsiuvinėtų) marszkinių, juostų, pirsztinių ir t.t.

— Katyeziuose kunigs Albrechtas lietuvius graudeno, kad jie gražiai sutiktu su vokiecziais. — Tilžės Keleivis.

— Szventazeryje, Suvalkų gub., cigonas nuvežęs palaidoti savo vaiką, bet kunigui reikalaujant kelių rublių, cigonas atsakė: — „kunigėli, tas vaikas badams gyvas tiek nebuvo vertas, kiek tu nori už ne gyvą“ ir įmetęs į kun. daržą, kurį kun. turėjo dovanai palaidoti. — Lietuva.

Aukos parodai

J. V. Pasalauckas, Murphysboro, Ill.	1—
K. Baltruszaitis Baltimore, Md.	-25
Isz Philadelphia, Pa.	
S. T. Andziulaitis	-50
Teofilė Andziulaitienė	-25
F. Szlogeris	-25
J. Szultz	-25
Isz Fraser, Iowa.	
K. Bieliauckas	-25
A. Bielauckas	-25
M. Kunigonis	-25
J. Ambrazas	-25
A. Jocis	-25
Isz Tunel, Wash.	
K. Savickas	50
V. Savickas („Saulės“ ir „Kataliko“ skait.)	-50
A. Savickas	-50
M. Savickas	-50
T. Vaiciekauckas	-50
P. V. Karalius prisuntė surinktas aukas „Naujos Draugijos“ redak. szias: Dr. Nikalojaus Koperniko, Baltimore, Md.	10—
J. Rozoko E St. Louis, Ill.	-25
K. Prekszaiczio „ „	-15
St. Garbio, Brooklyn, N.Y.	-25
Buvo	\$1645,35
Labu	\$1667,25
<i>J. J. Pauksztis.</i>	

Aukos kankintiniams

J. V. Pasalauckas Murphysboro, Ill.	-50
A. Gelbuda, Pittston, Pa. (antru kart)	-25
St. Andziulaitis, Philadelphia, Pa.	-25
Teofilė Andziulaitienė „ Isz Tunel, Wash.	-15
K. Savickas	-10
V. Savickas	-10
A. Savickas	-10
M. Savickas	-10
T. Vaiciekauckas	-10
Buvo	\$116 05
Labu	\$117,70
<i>Redakcija.</i>	

Isz Lietuvos.

Sulankęs laiszką nuo savo
...isz Lietuvos su aprasz-

mais mūsų brolių vargų po caro leteną kencziamų, czionais pasidalinu su garbiais „Vienybės“ skaitytojais, o kuris teip kamba:

„Tik pabaiga jūsų laiszko mane nuliudino, kur raszote, kad daugiau tokių laiszku neraszysite, o butų gailu tokių negauti, bet po teisybei kalbant, atvirai kalbėti apie savo reikalus mes negalime, nes mūsų laiszakai yra veik visados perskaitomi ir sznipinėjami nuo pastatytų tam „extra“ sznipų. Dėl szitų knisių vienok turiu jums pripazinti tiesą ir atsisakyti nuo teip malonių jūsų laiszku, kuriuose parodote Jusų amerikieczių veikimą ant tėvyniszkos dirvos, kad nepatekti į Kalvariją. Pas mus eina gandas vien apie nekentimą gudų ir jų kalbos, bei nuolatinį smaugimą mūsų brolių, metant juos į kalėjimus bei isztremiant į Siberiją tik už tai, kad skaitė arba užlaikė pas save lietuviszką knygele, arba kam nors paminėjus laiszke pavardę, ant nieko nekalto žmogaus. Kratos lietuviszkų raszttų, aresztavojimai ir isztremimai žmonių pavirto į kasdienines paprastas naujienas, Ir tarp tokių persekiojimų bei suspaudimo saldesniais rodosi pastoja kiekvienas lietuviszkas raszttas, laiszkas ir tt. Tėvynainių atsiranda vis didesnis skaitlius, tėvyniszkos meilės, liepsna uždega vis didesnę skaitlių szirdžių ir nieku paverczia visus cariszkus žabangus rodosi. Sztai papasakosiu apie Veiverių mokintojų seminariją, kuri cziepija rusifikaciją lietuvių vaikų szirdyse, kurie yra mokinami ant mokintojų dėlei pradinių mokyklų. Isz pernykszczio treciojo kurso liko jau tik tai du lietuviai dar nesuaresztuoti; aresztavoja visai nekaltus. Antanas Szlekys užpernai buvo treciojo kurso mokintiniu ir perdėtiniu kvatieros. Vienas mokintinis tosios kvatieros ga-

vo nuo savo draugo laiszką, kuriame praszė paraszyti apie A. Szlekį, kuomi jis užsiima. Praėjus netoli metams, kada A. Szlekys pabaigęs kursus buvo jau mokintojumi, tajį laiszką užtiko žandarai ir jiems iszrodė kaipo klausimas apie Szlekio užsiėmimą su lietuviszkomis knygomis. Suaresztuotas tapė Szlekys ir raszėjas ano laiszko. Pas raszėją buk sudarę kokias knygeles dar. Szlekį suaresztavojo vien dėl paminėjimo laiszke, darė tyrinėjimą neva, nuvelė viską saviszcai ir kaltu iszradę pasodino į Kalvariją. Vedant Szlekį į kalėjimą, jis buvo tvirtas ir nejautė jokio liudnumo, bet kada įstumė į mažą smirdantį kambarelį, užtrenkė durimis ir užrakino, suskambinęs raktais nuėjo žiaurus virszininkas, tuomet apsižvalgęs prijautė liudną savo likimą, nuliudo ir pradėjo graudžiai verksti. Apsiverkęs ir apsimislyjęs už ką pateko į kalėjimą ir kad nieko neprasikaltęs, susiramino. Vieną kartą kalinys įlindęs į mažą, grotoms užkaltą, langutį žiuri ir savo akims netiki: žandarai vedą jo pirmą draugą, kuris pakėlęs galvą augsztyn pamatė už grotų Szlekį ir suriko:

— Brolau, tai tu czia?!

— Czia czia; ogi kur kitur ir pasidėsi, matai jug, kad jau tiktai czia mūsų gyvenimas!— atsakė Szlekys. — O už ką tu czia eini?

— Ogi tavęs brolau iszsiilgau... ir žandarams sudavus į sprandą szisai nutilo ir jį įstumė teipgi į lygų smirdantį kambarį. Toks tai buvo pasiregėjimas draugų. Szlekį ramino tasai draugas (jis buvo antrame kambaryje) tankioms dainoms, dainuodams:

„Neįveiksit sziaurės sunus, mūsų szirdis tvirtos ir t. t.“ Kalinio užveizda gynė anam dainuoti, bet tasai neklausė. Isztremimas už lietuvisztę patiko ir Bagdoną, Kariną, Ky-

zelaitį, Baltrusaitį ir Milišaučką bei daugelį kitų, man nepažįstamų, prakilnių žmonių.

Vienok matyt, kad mūsų kankintojai yra sauzinės graužiami ar visai jau pakvailę. Iš vienos pusės su didžiausiu įnirszimu persekioja ir kankina, iš antros gi tuos paczius garbina ir giria. Asz czia ne suprantu jų politikos. Nėra abejonės, kad ir tarp paczių maskolių yra nemažai tokių gerų žmonių, kurie mums prijauczia ir kiek galėdami užtaria. Bet cenzura? Mirus garbios ir amžinos atminties Dr. V. Kudirkai, pasipylė gudiszkuose laikraszcziuose galybės išgyrimų mirusio, kur yra didi augsztinamas velionis dėl didžių ir svarbių jo literatizkų darbų. Sako, „kad tik retas yra toks žmogus ant svieto“. Net keta tulus jo rasztus versti į gudiszką kalbą.“

Taigi matote mieli broliai iš szito raszto apie gražias idejas, darbsztumą ir pasiszventimą mūsų brolių tėvynėje, dėl tėvynės gerovės, kurie kankinami ir persekiojami neatsizada savo mierio. Mums czion laisvoje szalyje gyvenant, vos galima suprasti anų persekiojimus ir dar atsirandą tokių nieksų, kurie drįsta tuos mūsų tėvynainius iszniekinti kaipo ir visus tautiszkus veikimus. Delto tegul kiekvienas geros valios tautietis laiko sau už pareigą pertikrinti tokius neiszmanėlius ir prikalbėti, kad skaitytų geresnį laikrasztį arba knyga, iš ko gautu tikrą supratimą reikalų stovio ir paskui juos remtu. Teip darydami ir mes prisidėsime prie kėlimo lietuvystės. Ir ant galo, broliai tautieciai, nesigailekite pinigėlio suszel pimui mūsų isztremptųjų kankintinių. *Nelaisvis.*

Politiszkos žinios

Amerika. Amerikonai nepergalėdami pilipiniecių už-

manė parengti išz tengymių žandarmerija, po kurių užziurabus jiems paskirti valseciai. Amerikonai tų vietų negal užimti, nes nepažįsta žmonių, kurie jiems iszrodo visi vienodais ir juos gali atskirti tik vietiniai patys žmonės. Ar tokie žandarai bus amerikonams uadingi, tas pasirodys veliaus; gal teip pat bus, kaip buvo su urėdninkais tuluose urėduose. — Sugrįžę išz Pilipinų apicierai pasakoja, kad buvęs sugautas Aguinaldo, prov. Cavite, ir po 14 dienų kalėjimo paleistas tapęs, nes amerikonai jo nepažinę, negalėję atskirti nuo paprastų tagalų. Dabar įsitaisydami žandarmerija išz vietinių, tikisi jį sugauti, nes tiejie pažintu Aguinaldą. — Amerikos virszininkai paduoda žines, kad maisztai yra teip kaip ir pasibaigę, ir prie tų žinių prideda „priedų“ po kelatą desėtkų sužeistų. — Amerikonai pirkdami nuo Ispanijos Pilipinų salas, užsimirszo paminėti rasztuose 3 salas, kurių vieną užėmė Japonija o dvi dar liko Ispanijai. — Amerikos laikraszcziai jau veik nustojo ir raszė apie Pilipinus, nes kasdien tas pats.

Pietinė Afrika. Anglija pagarsino, kad apsupusi pajiegas gen. Cronje ir gen. Kitchneris net nusiuntęs buvo burų generolui rasztą, suokiantį prie pasidavimo, nenorint žudyti savo kareivius ir t.t. Gen. Cronje atsakė, kad apie jį tegul anglai nesirupina, jis galįs apsigelbėti be anglų apikos ir patvirtinimui to 17 ir 18 Vasario tarpkalnėse Paardeberg ir Koodoos Rand užmūszė 10 apicierų bei 39 sužeidė, tarp kurių yra ir generolai Knox ir McDonald. Kiek tapė užmuszta ir sužeista kareivių, Anglija gėdisi garsinti, bet numanytojai to viso sprendžia menkiausiai ant 1000 kareivių pagal skaitlių apicierų. Gen. Cronje zinodamas apie

anglų mierį apsidrutino gerai ant kalnų ir lengvai gal atmuszti visokius anglų užpuolius, kas iki sziolei jam visur pasisekė yra. Gen. Roberts turėdams ketveriopai didesnes pajiegas už gen. Cronje, įsiveržė į Oraniją ant kelio į Bloemfontein, kad tuomi atitrauktų burų pajiegas nuo Ladysmith Nataliuje ir butu lengviaus Bulleriui iszliuosuoti gen. White, kuris tikėdamasis greito iszliuosavimo davė žmonėms didesnes poreijas ir žymiai subaigė maistą, kad trumpam laike neiszgelbėjus jo, turės pasiduoti burams. Vienok ir szitas anglų planas iszeis bene ant jų vėl nenaudos. Burai rods dalį savo kariaunos nuo Ladysmith nusiuntė prie Bloemfontein pastiprinimui gen. Cronje's pajiegy, bet ir pasiliko dar tiek, kad su Bulleriu gali lengvai apsidirbti.

Anglams užsimanius galutinai kovojuocius už laisvę pavergti, kovojantiejie iszleido atsiszaukimą į savo gyventojus Oranijai, kviesdami visus vyrus nuo 16 metų iki 60 ir senesnius prie ginklų. Nors anglai įsiveržė į Oraniją, bet dėlto dar nėra jokio burams pavojaus ir galima tikėti, kad anglai neužilgio taps iszpraszyti laukan, kadan gi karės ministerija Londone neturinti nieko naujo praneszti nuo karės lauko ir isz to matyt, kad anglams nesiseka. Jeigu anglai kur sugauna ar užmusza vieną burą, tai galybės telegramų ir apraszymų apie tai esti laikraszcziuose. Burai yra sugavę praėjusę sanvaitę apie 300 anglų, 3000 jaucezių ir 100 vežimų su maistu ir amunicija. — Pietiniame szone burai angliu teip gi atmuszė su didziu nuokricziu net iki 600. — Bulleris užsimanė varu įeiti į Ladysmith praėjusę pėtnyczia, kur nabagas ketvirtu kartu jau nužudęs 43 apicierus ir iki 500 kareivių turėjo trauktisi atgal. — Nuo

pradzios karės su burais Anglija yra nužudziusi 848 apicierus ir į 10,000 kareivių, skaitant užmusztus, sužeistus ir sugautus. — Aprikonų susivienyimas reikalauja padarymo paliaubų karės ir jeigu Anglija neprisilenktu prie to, susivienyimas paszauksės visus aprikonus prie ginklų ir tokiu budu Anglija tapsenti galutinai iszstumta isz Pietinės Aprikos.

Dalis darbu.

Indianapolis, Ind. Pagal nutarimą kalnakasių susivaziavimo vakarinėje Pennsylvanijai, Ohio ir Illinojaus valstijų kasyklose kietųjų anglių turi buti pakelta alga nuo 9 iki 14 ct. ant tonos. Indianoi, minksztųjų anglių kasyklose po 80 ct. už toną. Pavojingose vietose turi but alga didesnė ir neilgiaus dirbti kaip 8 valandas per dieną.

New York. Pagal skaitlius praėjusio meto New Yorke tapė užmuszta 700 darbininkų o sužeista 40,000, isz kurių 6000 negalėjo nieko dirbti per 3 mėnesius. Nuo 1886 iki 1899 metų pasidaugino 36,320 darbininkų 3553 pabrikuose.

Seattle, Wash. Czionais sustraikavo dokų darbininkai reikalaudami didesnės algos.

Mt. Pleasant, Pa. Darbininkai trejų kasyklų czionai sustraikavo reikalaudami po \$2,75 nuo 100 buszelių iszskastų anglių.

Hilldale, N. J. Szilkų pabrikai nuo 3 metų buvę uždaryti dabar pradėjo dirbti.

Arnot, Pa. Kalnakasių straiikas tėsesis 8 mėnnsius pasibaigė ant naudos straiikierių ir nuo 19 Vasario pradėjo dirbti.

Sandy Lake, Pa. Trejų kasyklų Mercer Iron & Coal Co. sustraikavo kalnaka-

siai reikalaujami pakėlimo algos 5 ct. ant tonos. Iki szio jie gavo tik po 40 ct.

C u m b e r l a n d , M d . Apielinkėje esanciose kasyklose nuo Balandžio taps pakėlimos kalnakasiam algos ant 10%. Dabar darbininkai gaus po 45 ct. už toną.

P h i l a d e l p h i a , P a . Cukriaus pabirkas po vardu Spreckels, kur pirm sanvaitės sustraikavo darbininkai, vėl pradėjo dirbti ir 1000 darbininkų sugrįžo prie darbo. Teip gi cukriaus pabirkas McCahan pradės dirbti ateinančią sanvaitę.

O r a n g e , N . J . Stalioriai apreiskė savo darbaviam reikalaujami pakėlimo algų nuo 1 Balandžio prie 8 valandų darbo laiko. Iki szio lei jie gavo ant dienos po \$2,15 iki \$2,50. Dabar reikalauja pagal unijos nutarimą visi lygiai po \$2,75 ant dienos.

B a t t l e C r e e k , M i c h . Szioje apielinėje tapo surasti turtingi anglių plotai. Susitvėrusi kompanija sudėj \$200,000 ir keta greitu laiku parengti kasyklas.

T w o R i v e r , W i s . Ateinančią vasarą czionai bus statomas namas dėl maszinerijų elektrizsko apszvietimo bei traukimo vandens į miestą. Aluminium Mfg. Co. teip gi padidinanti savo pabirkus. O gelzkelio kompanija apsiemusi nuvesti liniją iki Kewaunee.

Prie biographijos D-ro Kudirkos.

Padavė D-ras Basanavicius.

Kaip daugumai zinoma, „Auszra“ tik 6 numerius 1886 m. iszleidusi, liovėsi į žmonesėjus. Priežastis susibankrutijimo J. Mikszo, kursai buvo tuomet laikraszcio iszleidimu apsiėmęs, dar ir sziaudien nėra zinoma. Man tuomet dar ant ligos patalo gulint (typhus), daėjo pirmos ziniš apie pinigizšką krizą, į kurę p. Mikszas

buvo patekęs, szaukdamasis tuo kart manėspi pagelbos. Bet kuone tame pat laike, kiek atsimenu, atvyko pas mane ir kitas isz Tilžės rasztas, kuriam trumpai buvo sakoma: „minau, jokių pinigų Mikszui ne duok — jis nori mus visus apgauti“. Kam dabar galima buvo tikėti, — labai buvo sunku atspėti, tikro dalykų stovio isz tolo nepažįstant. Pakol objektivizskos ziniš surankiotos tapo, dasizinojau nuo to paties Mikszo, kad jo spaustu vė jau parduota tapus, drauge su spausdintomis knygomis ir rankraszciziais, tarp kurių, tokiu budu, ir mano keli nežinai kur pragaiszė. Teip tragizškai pabaigė savo neilgo gyvenimo dienas pirmoji mūsų „Auszra“, ant kurios turėjome visi tiek vilties sudėję!

Sunki liga virsz paminėtame mete ir attentatas ant gyvas ties mano sekancziame 1887 m. su visomis pasekmėmis, buvo priežasczia, kad tuomet pridurmai atgaivinimu to laikraszcio užsiimti nebuvo galima, kas ir tapo atidėta ant tolymesnio laiko. Kada vėl 1888 m. mudu su M. Jankum susitarę buvom „Auszrą“ atgaivinti ir dėl 1 numerio medega prirengta tapo, apturėjau nuo vieno senosios „Auszros“ sandarbininko, kaip ir nuo tų kitų kompatrijotų, kelis laiszkus, po kurių įtekme reikėjo vėl laikraszcio atgaivinimo projektą neiszpildzius palikti.

A. a. Vincas Kudirka, tuomet dar stulentas Varszavos universitete, kreipėsi pas mane su žemiaus paduotais rasztais, kuriuose, tarp kitų dalykų, užmanyta buvo ir įsteigimas naujo laikraszcio, kursai „Auszros“ vietą užstot galėtu. Pirmasis jojo laiszkas sekancziai skamba:

„Varszava 17 Balandžio 1888m.
Guodotinas Mylėtojai Lietuvos!

Lietuviai, esą Varszavoje, uždėjo Draugystę. apimanczią visus reikalus taatizsko gyve-

nimo ir skirenczią atsakanti darbą visiems liuomams Lietuvių. Įstatus savo Dr-tės siuncziame Jums, užkviesdami prie jos pristoti ir praszydami atsiųsti mums konoplacziausią kritiką tų įstatų. Drauge su uždėta Dr-te mes norime iszleisti lietuviszką laikrasztį, inteligentizšką, bet popularizšką, (kurį galėtu suprasti vidutiniai apszviestas Lietuvis) mierije savo D-stės.

Neseniai dažinojome, kad Jus norite atgaivinti numirusią „Auszrą“. Mums rodosi, kad atgaivinta Auszra sunkų turėturėtu gyvenimą, reikalaujanti ilgos pinigizskos paszelpos, nes zinomu yra daiktu, kad mirusi, ne žiurint ant to, kokia liga paguldė į grabą, visados yra sunkiau atgaivinti, ne kaip naujai užgimusi užauginti. Kas smertije Auszros yra kaltas (kuri mirė netekus parėmimo ir prenumeratos, isztenkanczios ant sugražinimo kasztų iszdavimo) — atsakymas rodos netoli szoks nog teisybės, jeigu pasakysime, kad ją užmarino „netikusi“ rėdytė; nes matome kitus laikraszczius, nors daug mažiau vertesnius už Auszrą, bet gyvujoanczius. Atgaivintą Auszrą jau isz pradzių sutiktu neisztikėjimas ir sznairavimas vienos dalies Lietuvių, kuri dėl paspyrimo ir ir iszsiplatino laikraszcio labai butu reikalinga — sakome apie kunigus, tarp kurių vienok jau randasi „tikri“ Lietuviai.

Auszra vėl butu konkurentu mūsų laikraszcio, o ir stojusi laikraszcziu mūsų D-stės, negalėtu teip padarytinai platinti supratimą jos mierio, per savo vardą, iszeksploiatavotą perieitais rėdytojais, neatsakancziais norams daugumo Lietuvių. Mums rodosi, kad laikrasztis lietuviszkas, kaip sziaudien, idant galėtu iszsiplatinti Lietuvoje, turi buti vidutinizsku, kuris niekur nesiektu tikėjimo dalykų ir nepeiktu per smar-

kiai jo užziurėtojų. Dėlto pagal mus supratimą, taikiau ir naudingiau butu vietoje atgaivinimo mirusio uždėti naują laikrasztį. Jeigu Tamista norėtum uždėti laikrasztį savo kasztu, mierije mūsų, D-stės, nors nežinaome, ar raszymas isz teip toli nebutu per sunkus ir painus, mes butume dėkingi; jeigu vėl norėtumete mums pavesti iszdavimą jo, be darymo konkurencijos, mes ir už tai butume dėkingi, nes geidziame tiktai susitaikymo ir naudos Lietuvių; tasyk praszytume Tamistą karszcziai padėti mums savo szviesiais darbais.

Atsakymo laukiame kono greicziausio.

Draugystė.

Antraszas:

Russie

v. g. Varszavu

Studentu Universiteta

Kudyrko Vikentiju.

P.S. Raszėme pas p. Jankų, praszydami idant apsiimtu duoti mums savo „firmą“ atsakanczią priesz vyriausybę. Sutiko ant mus praszyimo. Nog jo dasizinojome apie naują Auszrą, tikrai jau ketinanczią iszeiti, nes pirmiaus apie tai turėjome labai neaiszkias zines (isz pradzių girdėjome, kad Szliupas iszduosęs Auszrą, dabar vėl turime tikrą žinę, kad Tamista iszduosęs). Tai gi norėdami iszleisti savo laikrasztį, o paskiaus dasizinoję apie atgaivinimą Auszros — nežinome ką daryti. Kitaip ne iszpuola, kaip susineszti su Tamista ir pasirodavoti apie tą dalyką. Dėltogi meldziame Tamistą nelaikyti mus ilgai be atsakymo. Kad tik nepasivėlytume su savo laiszkusziuom.

D-stė.

(Tolias bus.)

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Lawrence, Mass. Daug

kartų randame laikraszcziuose garsinamus mūsų tėvynainių darbus, kaipo tai Kr. Donelai-

czio, S. Daukanto, L. Ivinskio, M. Valanczausko bei kitų, ir dabar Dr. V. Kudirkos. Tiesa, gražu yra girdėti apie anų garbės vertus darbus dėlei mūsų atliktus ir jie yra užsi- pelnę, idant mes anų darbus minėdami pastatytumėm bent savo szirdyse jiems paminklą. Kitos tautos savo užsitarnavusiems tėvynainiams stato milžiniškus paminklus, mes gi tuom tarpu bent stengkimės susipažinti su jų darbais pasirupindami sau jų paraszytus rasztus. Asz gi užmanyczian, kad mūsų didvyrių paminklų pastatymui būtų įtaisytas fondas ir renkamos tam aukos. Tokie paminklai galėtų būti statomi czion Amerikoje, nes Lietuvoje gal tuom tarpu trukdytu valdžia. Amerikoi, tiesa mūsų didvyriai nebuvo, bet jų darbai czion liudija jų veikimą. Mes turėtumėm jiems bent dabar atsिमokėti ir netikiu, kad kas tam priesztarautu. Asz-gi aukaucziau kiekvieno užsitarnavusio tautiszkaui paminklui po \$5,00. Kas daugiau!

V. MSabonis.

Nuo redakcijos. Su paminklais tuomi tarpu vertėtu susilaikyti o vien dirbti, kad užbaigti pradėtąjį darbą, mūsų parodą. Ką kasztuos paminklai, tuos kasztuos vėrcziau apversti ant izleidimo liet. rasztų su placziu jų gyvenimo apraszumu. Nes būtų paminklai ir žmonės nieko apie juos nežinotu.

Chicago, Ill. Liudnai izrodo izz szalies žiurint į Suvienytų Valstijų didmiesczio lietuvius. Tautiszkuose darbuose žemiaus stovi už mažus miestelius Pensylvanijos, kur lietuvių skaitlius kuopose „Tėvynės Myletojų Draugystės“, siekia iki 50 ir daugiau sanarių. Galima matyt ir paczioje Illinojaus valstijoi mažuose miesteliuose, daug augszcziaus lietuvius stovint negu Chica-

goje, kur skaitlius lietuvių siekia iki keletos tukstanczių ir paklauskime kiek rasis tuose tukstancziuose suprantanczių apie tėvynės meilę ir jos sziaudieninį stovį? Ne daug rasim Chicagoje skaitanczių gerus moksliszkus laikraszczius ir knygas. Rasime tik kelis izz tukstanczio, o apie szimtus nėra ką nei minėti! Deszintis nebus ant kiekvieno tukstanczio skaitanczių laikraszczius ar knygas, arba nors mislijanczius, apie tautiszkaui lietuviszkus darbus. Lietuviszkų draugysczijų Chicagoje yra iki 30. Bet kurios būtų suszelpę tautiszkus reikalus ir rėmę juos, tokių yra net per mažai. Dauguma draugysczijų yra bažnytinės ir jos apie tautiszkus darbus, savo tėvynę nenori nei mislyti. Nei vienos bažnytinės draugystės izz Chicagos dar nebuvo matyt aukaujant ant Lietuvos kankintinių ir Paryžiaus parodos. Gėda Chicagos lietuviams ir pasirodyt priesz mažesnių miestelių lietuvius. Chicagos lietuviams labai tinka szis priezodis: Kad ir netikęs, bent gi didelis.

Kiekvienas skaitantis laikraszczius, matėte apgarsinimą „Vienybeje“ ir „Lietuvoje“, kad bus susirinkimas kuopos „T. M. Dr.“, kuri kvietė norinczius prisiraszyti prie naujai užsimezgzusios kuopelės. Ne daug atsirado, turinczių szirdyse tėvynės meilę kurie prisiraszė. Pagirti vyrai, kurie pristojo į minėtos draugystės kuopą. Jie yra pasiszventę darbuotis, ant lašo lietuviystės ir pasikėlimo tautiszkuose darbuose.

„T. M. D.“ kuopos sanarys.

Nashua, N. H. Kaip buvo garsinta laikraszcziuose, kad atsibus 27 Sausio balius o 28 prakalbos, parengta per draug. Szv. Kazimiero, ant ko ir asz neužmirszaui pributi, nė malonėjos pasiveizet naujos

draugystės o ir prakalbų pasiklausyti, katrų dar savo gyvastyje buvau negirdėjęs. Izz vakaro, subatoi, kada įėjom į svetainę, kurioi buvo balius nusistebėjom, kad nauja draugystė teip sunanei parengė. Svetainė didelė ir buvo papuoszta kvietkoms bei aglėms, ir muzikantai izzrodė kaip gironio sėdinti, visi svecziai gražiai ir padoriai linksminosi.

Ant rytojaus, nedėldienų, nuėjau su savo draugais ant prakalbų, kada virszininkas draugystės atidarydams susirinkimą pasakė „kad mes tik jurėms atskirti nuo tėvynės bet ne meile“, mano szirdis izz džiaugsmo užmirė ir paskiaus izzsiveržė džiaugsmo aszaros. Ką kalbėtojai kalbėjo visko ne galiu czion paduot; buvo kalbama apie draugysczijų reikalus, lietuvių tautą ir jos narsumą laikuose kuning. Gedimino ir Vitanto, kaip kitą syk lietuviai kailį pylė maskoliams už ką ir sziaudien rodos lietuviams nesugražina spaudos, bijodami, kad apsiszvietę lietuviai vėl neiszplaktu jiems nugaros. Teiposgi kalbėtojai nupeikė tuos lietuvius, kurie neskaito jokių lietuviszkų rasztų, bet griebiasi lenkiszku o ir kalbėti da ne visi nor lietuviszkai, nesuprasdami reikalo kėlimosi tautų izz letargo. Gaila kad neturiu gabumo apraszyti zodis į zodį tų prakalbų, bet pasikakinu ir tuom, kad moku nors plunksną laikyti rankoje, už ką ne maskolių carui acziu, bet savo draugams ir mūsų garbingiems laikraszcziams, kuriuos skaitydams sziek tiek pramokau suprast reikalus o teipgi ir rasztyti; dabar žinau kad lietuvis tai ne lenkas, o kas lenkas tai ne prancuzas ir teip toliaus. Mat kur dirba tai ir nuveikia; žinojom pirma Nashua, bet kol nebuvo draugystės, nebuvo nieks veikiamą apie lietuviystę, sziaudien jau ne maži darbai atlikti yra, nevieno, pa-

siklausius tokių prakalbų, atgims meilė prie tėvynės. Už tai ne maža garbė pripuola lietuviszkai draug. Sz. Kazimiero. Bet kada mūsų miesto lietuviai tokios garbės sulauks kaip artymais esanczio Lawrence'je?

Buvęs ant baliaus ir prakalbų.

Paterson, N. J. Kaip kitur, teip ir pas mus pradeda krutėt bei pasirodyt, kad ir czion lietuvių yra keleta dėsetkų. Iki sziolei czion nebuvo jokio lietuviszko ryszio, bet atvykus prakilnesniems lietuviams ir pasidarbavus pasisekė sutvert lietuviszką draugystę vardan szv. Kazimiero, kuri apart savitarpinių paszalpos reikalų szelps ir tautiszkus reikalus pagaliszgalę. Taigibroliai lietuviai izz Paterson'o pasinaudokite izz progos ir raszykites į szv. Kazimiero draugystę kol pigus prisiraszymas, nes tiktai \$1,00 iki Rugpjuczio mėnesiui. Pirmiaus tuli bėdavojojote, kad nėra czion lietuviszkos draugystės, bet dabar jusų geismas izszipildė. Rods tuli pradėjo burnyti, kad czion draugystė nereikalinga, nes yra Dr. szv. Jurgio Passaic'e, prie kurios priguli keletas draugų ir izz Paterson, bet vietos broliai užteks dėl abiejų, tik visi prie jų prigulėkime. Passaic'o draugystė o ir sziaip lietuviai yra jau aukavę savo pinigėlių parodai mūsų literaturos, kas yra garbingu daiktu, dėlto, tikiu, mes su anais neapsileisime.

A. Varaszkeviczius.

Newark, N. J. Kaip rodosi tai tarp lietuvių visokių draugysczijų yra gana daug, bet tokių, izz kurių turėtu medegiszka naudą, nėra. Czion asz mislyju apie įsteigimą visokių krautuvių. Dėleiskime, yra tulose miesteliuose lietuvių po 1000 ir daugiau, dedant po \$1,00 tik, susidėtu \$1000 ir tt. Visiems gi imant izz tokios

krautuvės visokius daiktus atsieitu daug pigiaus ir tuomi įgytumėm vardą tarp svetimtauczių, solidarizškai gyvendami. O tokių krautuvių galėtų but daugelis, pagal daugumą liet. kolonijų, kiekviename mieste butu lietuviszka krautuvė. Taigi ar ne laikas jau pamesti tas senas pažvalgas ir pavydumą o imtis už darbo. Laikas pasirupinti apie savo gerovę, o ne visados vergauti kitiems. Jug matome ant kitų, kurie tik draugizškai pradėjo jeib kokį užsiėmimą, ir visi broliai vien nuo jų pirkosi sau reikalingus daiktus, szian dien stovi gana augsztai. Taigi mėginkime ir mes.

Socialistas.

Scranton, Pa. Lelėvelio Draugystė 18 Vasario buvo parengusi prakalbas atminčiai 300 metų sukaktuvių sudėginimo Romoje ant laužo Giordano Bruno. Kalbėtojų buvo keturi: J. Garmus, M. Rugieniūtė, Dr. Szliupas ir J. Rugienius. Kalbos tęsėsi arti 3 valandas; vyrai mokėjo po 5 ct. už įėjimą ant salės, moterims gi buvo davanas įėjimas.

Sekretorius.

Pittston, Pa. Praėjusio nedėdienio vakare buvo czionais prakalbos po bažnytinėje salėje parengtos per szv. Cecelijos moterių draugystę. Pirmiausiai vietinis dudorius p. Kasulaitis su savo mokintinėms padainavo dainą, bet nesuspėjus pributi ant pradžios, negaliu paminti jos vardo ir paskiaus tarpais dainavo, „Tasai žmogus besmegenis“, „Šudiev Lietuva“, „Kur banguoja Nemunėlis“, „Tegul giriaszlamszczia užia“. Kalbėtojai buvo szie: Anelė Valaieziūtė, T. Astramskas „Tėvynės“ redaktorius, Pranciszka Gylienė, Vincas Gradeckas, kun. A. Kaupas, Urszulė Lipaviczienė, virszininkė Lietuvos Dukterų Draugystės isz Scrantono ir

vietinis kun. M. Szedvydis. Isz visų kalbėtojų atsizymejo tik tai p. T. Astramskas ir žiuponė Lipaviczienė, kuri savo kalboje nurodė svarbumą moteriszku draugysczzių, kuriuos tik pradeda dygti tarp lietuvių ir sutinka visokias periszkadas jau; nurodė, kad moterių draugystės gali apsigelbėti be vyrų (kunigų) pagelbos, kad paczios gali atszaukti terliojamus po laikraszczzius protestus vardan draugystės, ragino szelpti tautiszkus reikalus bent po centą per mėnesį aukaujant ir t.t. Kun. Kaupas papasakojo apie moteris ir merginas norinczias vyriszku kelinių, kaip viena moteriszke Bostone net nesziujusi kelines, o aną metą ir patys matėme kaip moters ir merginos buvo įitaisę turkiszkas kelines dėl važinėjimo su dviracziais. O jau mokslas moterims tai visai nereikalingas, nes kuomi mokintesnė moteriszke, tuom didesnė psychologė ir užsitrukia tik vyrų neapkantą. Moterims tik vaikus auginti, nes jų minkszczziausios rankos, ir ligonbucziuose ligonius prižiūrėti. Kun. Szedvydis norėjo daug kalbėti apie moteris, bet kad klausytojams nenusbostu, sutrumpino savo kalbą vien ant nukankintos už mokslingumą Hypatijos Aleksandrijoi, kuri tapo auka (isz vyskupo Ciriliaus rankos) politiszku partijų nesutikimų tik-tai, o ne tokiu budu, kaip lietuviszkuose laikraszczziuose esate skaitę ir ant prakalbų girdėję ir ant galo iszėjo tik szmikszt.

Ant galo reikia pagirti vaikus kurie deklamavojo ir dainavo, kaip tai Laukaituką, Klimiūtę ir dar vienos, kas buvo nuo jų geriaus atlikta negu tulų guodotinų.

Kluisis.

Woodmere, Mich. Nėra taip linksma žmogui iszvydus artinantės pavasarį, kaip kad

yra linksma, regėti savo brolius kas dien daugiaus trusianczius ant tautiszkos dirvos. Užtiesą kas diena matome daugiaus atsirandanczių gerų tėvynainių, kurie jau pradeda dirbti su pasiszventimu dėl labo lietuvisztės, ir turime viltį jog jau nevidonas lietuvisztės negalės nuo mūsų atimti kalbą ir rasztus. Užtiesą neduos mūsų geri tėvynainiai numirti mūsų raszliavai raszliavai, kuri bėgyje tų kelių metų taip iszsiszakojo ir drutas szaknis įleido lietuviszkoje dirvoje. Matome szian dieną mūsų brolius kas dien daugiaus suprantanczcius savo padėjimą ir jau pradedanczcius vis daugiaus dirbti dėl tautos gero.

Bet mums vis dar truksta materijalizku dalykų, be kurių mes negalim statyti tvirtos drutvietės kuri galėtu užstoti nuo audrų kylanczių prieszumus. Negalime rods jau szian dien aimanuoti, turime jau knygų ir laikraszczzių bet ar rupinamės mes juos szelpti materijalizškai ar atjauczziame mes savo rasztininkus ir gerus darbininkus ant tautiszkos dirvos dirbanczcius ir beveik galiu sakyt, kad su visu mažai.

Mer garbiname rasztininkus tuomet, kada jie jau negyvena. Tasai budas man iszrodo visai nepagirtinas. Priszziurėkim tiktai į kitas tautas, kaip jos guodoja savo rasztininkus ir szelpia juos materijalizškai, vardan jų tverdami visokias draugystes suteikdami visatiną pagelbą. Užtai mieli broliai man rodos tvirtai reiktu paskirti užmanytą jau tautiszka dieną dėl mūsų tautos gero ir parengti ant 27 d. Spalnio, kaipo dienos mirimo mūsų Dizio Kunigaikszczio Vytauto, ir tos dienos uždarbį kiekvienas lietuvis, mylintis savo tėvynę Lietuvą, paaukautu ant tautiszku reikalų. Kaip yra sakoma kad lietuvių gyvena apie 300,000 Suv. Valstijose, tai jeigu kiekvienas tos dienos

uždarbio paszvēstumėm tik po \$1,00 tai ant metų turėtumėm tris szimtus tukstanczių dolerių, isz kurių galėtume užlaikyti savo rasztininkus, iszleis-tojai pagerintu savo laikraszczzius, iszleistumėm daugybes knygų, kurias galėtumėm gabenti Lietuvon ir platinti tarp savo tautieczzių. Isz pradžių rods sunku butų tas įkunyti, bet mėginkime broliai, o ir tas mums pasiseks, nes jau pradžia padaryta per du tautieczzius, kurie savo tautiszka dieną yra jau atlikę.

Dirbkime broliai o apturėsime garbę ateitėje nuo mūsų anukų.

Konstantinas Gediminas.

Box 75

Woodmere, Mich.

Wilkes-Barre, Pa. Vasario 15 d. pirm pietų tapė kasyklose sunkiai apdeginti gazo Kazimieras Stankoviczius ir Jonas Lazauckas, kuriuodu neužilgo numirė. Stankevičius neprigulėjo į jokią draugystę, laikydamas tai už nereikalingą daiktą ir paliko savo paczia Elzbieta (po tėvais Raczziukaieziūtė) be jokios paszalpos sunkiose dienose su penktų metų vaikeliu. Dėlto moters nedrauskite vyrus nuo prigulėjimo prie pagelbinių draugysczzių, bet paraginkite dar juos, kad atsitikus nelaimėi butų bent ant palaidojimo ir paczioms kas nors atliktu. Jonas Lazauckas prigulėjo prie vietinės Lietuvos Sunų Draugystės ir tapo palaidotas su iszkilme. Jo pati liko su dviem vaikeliais, apie kurią rupinasi Draugystė. Moters įkalbėkite savo vyrams, kad visi prigulėtu prie draugysczzių.

Bazilius.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Prie Westville, Ill. kuopos prisiraszė:

664 Vinc. Povilaitis

665 Andr. Apanaitis	-60
666 Pr. Bajorinas	-60
667 Vinc. Karmeuznas	-60
668 Juoz. Pukas	-60
669 Juoz. Musteika	-60
670 Juoz. Sabaliauckas	-60
Prie Lost Creek, Pa. kuopos prisirašė:	
671 Pov. Bakszys	-60
672 Aleks. Kalvaitis	-30
673 Kaz. Skystimas	-30
674 Juoz. Grėbliunas	
Cleveland, Ohio.	-60
M. J. Damijonaitis	
N. Leonard str.	
Waterbury, Conn.	

Ir vel vaidai su kun. J. Žilinsku.

„Tėvynės“ 3 ir 5 numerijoje kun. Žilinskas apkaltino mane, Dr. J. Szliupą ir p. Daumantą, buk mes trys esame kas žin kaip nusidėję. Ant pirmojo 3 me num. „Tėvynės“ raszto kun. Žil. atsakiau 6-me num. „Vienybės“ su lukescziu, kad pasibaigs tarp mūsų tie bergzdi raszinėjimaisi po laik-raszczius ir erzinimas visuomenės. Kun. Žil. to neuzteko ir 5-me num. „Tėvynės“ jisai dar daugiau pripeizojo, ant ko ir vel parasziau atsakymą, ir padaviau panedėlyje isz ryto (19 Vasario) į „Tėvynės“ redakcija dėl patalpinimo, bet mano atsiliėpimui „Tėvynėje“ nebuvo vietos ir redaktorius atsakė tiek, „kad jau susitai-kėme.“ Dėlto tąjį savo atsiliėpimą dabar talpinu czionai, ir teip:

Parodos rekaluose.

Parodos Komiteto prezidentas, kun. J. Žilinskas „Tėvynės“ num. 3 ir 5 raszdamas apie parodos rekalus, mėgina apkaltinti mane, Dr. Szliupą ir p. Daumantą už nebuvusius prasikaltimus. Dėlto czionai nors trumpai praneszu kaip yra dalykai isz tikrujų.

Įrengimas mūsų parodos priguli nuo solidarizskumo jos

įrengtojų arba komitetų ir man rodos nerasime tokio žmogaus tėvynainio, kuris isz visos szirdies nesirupintu už parodos įvykimą. Mes, amerikiečiai, parodą szelpiame isz pinigizskos pusės ir paaukavimu visų rasztų. Europiečiai-gi po užveizda „Ukininko ir „Varpo“ redakcijos surinko visus Europoje iszleistus rasztus, užprasžė Lietuvoje gyvenanczių rinkti visokius daktus dėl mūsų parodos ir t. t. P. Daumantas tapė mūsų pasiuntiniu suradimui vietos parodoje ir dabar vel isz antro karto įrengimui visko. (Mes buvome iszrinke pasiuntiniu į Paryžių Dr. J. Basanaviczzių, bet jis atsisakė dėlei suirimo sveikatos, ką labai apgaili, negaledams gelbėti teip svarbiame reikale.) Visokias žinias apie parodą gavome vien nuo p. Daumanto. P. Daumantas ir mūsų Komitetas norėjome, kad susitvertu Paryžiuje vietinis komitetas, isz kiek galima, ir savo nutarimus, abelnus, nusiuntėme p. Daumantui, kuris juos nusiuntė paryžieciams ir ragino sutverti tokį komitetą. Ant to nuo paryžiecių negavo atsakymo ir gi nei mes, nuo 16 Lapkriczio 1899 iki 15 Sausio 1900. Mes nesulaukdami jokios zinios kaip yra su parodos reikalais, antrą dieną Sausio (1900) nutarėme vel iszsiųsti p. Daumantą į Paryžių, ir nusiuntėme jam \$100,00, kad rengtų parodą. 15 Sausio gauname pirmutinį laiszką nuo paryžiecių, kurie reikalauja ,,prisiuntimo telegrafu paskirtų parodai pinigų, kuriuos ims vienas arba visi.“ Ant tokio reikalavimo asz nepristoja, o ir Dr. J. Szliupas, dėlto, kad buvome iszsiuntę p. Daumantą į Paryžių ir laukėme nuo jo žinios. P. Daumantas atsiuntė laiszką isz Paryžiaus, 26 Sausio rasztytą, kad darbuojasi su

paryžieciais kartu ir yra viskas gerai, laukia tik isz Prusų Lietuvos parodai daiktų, kurie yra prisiųsti isz Did. Lietuvos net 26 jau.

Apie szituos visus rekalus žino teip lygiai kun. Žilinskas kaip ir asz, ir dovauai nori apkaltinti nieko neprasikaltusius erzindamas visuomenę ir nurodydams, buk mes trys esame kaltininkai. Reikalą galime atlikti tiktai sutarime ir kaip praktizskiausiai iszeina, atliekant kiekvienam savo apsiėmimus. Kun. Žilinskas geriausias butų padaręs, kad vietoje raszymo anų apkaltinimų butų surinkęs ir apdirbęs medegą katalogo dėlko velkasi spauda. O isz tikrujų katalogas butų galėjęs buti jau senai atspaustas. Užvilikimas iszsiuntimo knygu į Paryžių iki 7 d. Vasario, kas buvo nutarta iszsiųst iki 10 Sausio, yra tai tikras prasikaltimas, nes reiks skubei jas apdaryti ant nieko neziurint, ir ant laiko ar suspės dar? Užmanymas kun. Žilinsko balsuoti, dėl iszsiuntimo pinigų iki 30 Kovo, yra tiktai juokai. Lyg siųstume suaukautus pinigus parodymui. Pinigai yra reikalingi įrengimui parodos ir tur buti veikiausiai iszsiusta bent \$500, ant rankų p. Daumanto kaipo isztikimo mūsų pasiuntinio (pinigai tapė iszsiusti ant visų keturių vardo). Jeigu sektumėm kun. Žilinsko užmanymą, tai kada bus kas įrengta be pinigų?

Kas link ano laiszko nuo p. Daumanto, kurio buk viso asz neparodęs kun. Žilinskui, yra tikras melas. Tas laiszkas yra ant dviejų laksztų popieros paraszytos ir abudu esu kun. Žilinskui padavęs.

Man parodos įvykimas rupi ne mažias už kiekvieną tautietį ir apgailiu labai, kad vietoje taikaus ir žmonizsko atlikimo darbo turime vaidytis.

Parodos Kom. rasztin.

P. Mikolainis.

„Vienybės“ num. 8 patilpo rasztas su paraszais komiteto sanarių (iszimant kun. Miluką) rodantis jau net „harmoniją“ (sutikimą) ir pagal mano kalbą su kun. Žilinsku, 20 Vasario, kad mesti vaidus orupintis vien apie parodą kad surinkti daugiau aukų, sutikau ir be žinios Dr. Szliupo padėjau jo vardą, kad visuomenė matytu mūsų „harmoniją.“ Asz gi isz karto panudau didėsės vietos, kun. Ž. teipgi, bet ant jos reikiant daug daugiau kasztų, negu tikėjomės, sutarėm taikiai dirbti ir rinkti aukas. Iszsiuntėm žinę į Paryžių, kad vieta didėji ir viskas bus gerai. Bet ant to mūsų sutarimo, „harmonijos“, kun. Žilinskas 6 num. „Tėvynės“ jau atuzia su „szpicbukais“ ir tt. kas patvirtino kun. Žilinsko veidmainystę ir visas jo intrigas parodai daromas nuo pat pradzių, ir matydams tokį niekiszką pasielgimą mūsų prezidento ir erziniimą visuomenės, iszsiuncziau į Paryžių antrą žinę ant mažosios vietos, kuri reikalaus mažias kasztų.

Prie raszto tilpusio 8 num. „Vienybės“ kun. Žilinskas pridėjo dar pasargą net, kad talpintumėm tą rasztą, „kad tasymais butų užbaigti ir kad visuomenė tame dalyke per laik-raszczius nebutų arzinama“, bet pirmasis savo žodį sulaužė.

Kun. Žilinskas save persistato vienatiniu veikėju parodos reikalų ir tt. Bet paziurėkim į tai isz tikrujų. Kun. Žilinskas kaipo parodos komiteto prezidentas rodos turētu mažinti visokius nesutikimus ir buti visiems paveikslu, raginti visur žmones prie aukų ir tt. Bet vietoje to viso mes matome tiktai erzinimus ir be pamato apkaltinimus. Kaip prezidentui, kun. Žilinskui, reikėjo buti pirmamjam su savo žadėta bent auka. Per „Tėvynę“ pereitų metų kun. Žilinskas ragino visus siųsti au-

kas į Susivienijimo kasą, bet pats savo aukos į Susiv. kasą nesiuntė o tik į kunigų kompanijos kasą, kuri laiko nežinia kur, ne tik kunigų žadetas aukas bet ir kitų aukautojų? O kaip prezidento kun. Žilinsko užduotė yra aukas sucentruoti. *P. Mikolainis.*

Vaidų nenoriu, ir priklū man darosi, kad vėl priverstas esmi keletą žodžių pieszti dėl žinios visuomenės mūsų Parodos reikaluose.

Kn. Žilinskas „Vienybės“ No. 8 raszo, kad „Parodos reikaluose vėl yra harmonija ir sutikimas“, o toliaus pranesza, kad dėl parodos įrengimo tapė paimta „didėji vieta“, ir ant galo straiptnio, tarp kitų paraszų, asz randu savo pravardę teipgi padėtą. Kad pinigai (500 dol.) taptu umu laiku siųsti į Paryžių ant rankų p. Daumantos, — o jeigu diduma komiteto nori — drange ant vardo p. Pautieniaus, Dobkevyciaus ir Žitkevyciaus, asz jei ne ant raszto, tai žodziu pristojau; bet kad „dideji vieta“ Parodai taptu paimta, asz netik nepristojau, bet ant raszto sekretoriui Parodos padėjau, kad galime tik mažąją vietą įrengti su mūsų sylomis, įpatingai kad per arzinimą kn. Žilinsko negalime laukti didelio aukų įplaukimo. Ir koks tad man dyvas, kad mano pravardė dabar tapė padėta ant įrengimo „didėsės vietos“?! Juk tąją įrengti — kaip p. Daumanta pranesza — kasztuos per 5000 frankų, o kur dar kitoki kasztai: figurams, knygų apdarymui, katalogų spaudai ir tt.? Juk mes su kruvele pinigų, kokia įplaukė iktuolaik į yszdą Parodos, tų kasztų uždengti negalime! Todėl asz protestuoju priesz panaudojimą mano pravardės tén, kur asz tiesiok prieszingą nuomonę ant raszto isztaręs esmi.

Dar kitas svarbus dalykas. Kn. Žilinskas raszo, kad „har-

monija ir sutikimas“ vėl viesz-patauja mūsų tarpe. Bet kaip tą kn. Žilinsko „harmoniją ir sutikimą“ reikia aiszkinti ir suprasti, kada tuomi pacziu sykiu No 6 „Tėvynės“ kun. Žilinskas p. Daumantą nesigėdi „szpicbuku“ vadinti, tą Daumantą, kurs Parodai vietą Paryžiuje surado, kurs padavė apdirbtą projektą, kaip tą parodą reikia įrengti, ir kuriam mes, Komitetas, 2 d. Sausio pavedėme pilnavalę ant mūsų projektų iszpildymo? Ten, kn. Žilinskas giriasi, kad raszymas kokių ten knygų jam periskadyja katalogą į laiką parengti, nors jis užmirsza, kad ir be Stagaro pagelbos, asz apie Kalėdas apsiėmęs buvau tą darbą atlikti — bet kn. Žilinskas man medegos nesiuntė. Juk katologui reikalingą medegą mes, sąnariai Komiteto, rinkome, o ne kn. Žilinskas vienas; rinkome teipgi knygas ir siuntėme ant rankų kn. Žilinsko, nės jis tą darbą buvo apsiėmęs. Anuo sykių jis teisinosi ligustumu, tai reikalu pavalgyti į laiką, dabar jau vėl jis kokias ten knygas raszo, — ir laiko jam vis neliekti dėl korektos Katalogo atlikimo. Tacziaus kn. Žilinskas randa laiko gana, kad mus, sanarius Komiteto, juodinti ir szmeižti, net „szpicbukuoti“; ir prieg tam jis nuduoda visuomenei, lyg be jo geradarogės (tur but ardančios) rankos Paroda isz vežių iszkryptu. Anuosyk raszydamas — 2 syk net — parodžiau vieszai kn. Žilinsko melagystas, szįdien jis — dėl „harmonijos ir sutikimo“ — kitus jau „szpicbukuoja“, rasi pats greiczius tokio vardo vertas budams, kaip jo pasielgimas iktuolaik parodės yra.

Kn. Žilinskas ir Europos laikraszcziuose („Tėvynės Sarge“) giriasi (rods po uzdan-ga), kad tiktai jis viską Amerikoje daras, ir ką jis padaro, tai jau — atliktas kriukis. Pri-

dėjus jo szįadyksztį pasielgimą su sąnariais Komiteto, galima matyti, kad jis, Lietuvių tarpe, manosi caruku beėsas; bet tegul kn. Žilinskas atmena, kad mes nei carų nei carukų nepripažinstame; mes darome demokratiszku budu, kur kož no žmogaus balsas yra lygiai geras; ir jeigu kn. Žilinskas uemoka ar negali su bendra dvase bendrus reikalus atlikti, tai jis tegul pasijieszko sau tokių žmonių, kurie ant jo carizmo tiks. Kas link manęs, asz kovojau ir kovosiu priesz despotizma, kur jis nepasirodytu, ir gyvenu su ta vilczia, kad visi carai ir carukai sykių prilips liepto galą.

Tuom syk ne kun. Žilinskas turi bėdą su kitais sąnariais Komiteta, tiktai mes, Komitetas, be reikalo kencziame anó arzinimus, dergimus, pasiputimą; ir jeigu taip toliaus bus darbas dirbamas, tai be abejojonės — visuomenė turės kam nors botagą paimti. Ir tai bus vaisiai kn. Žilinsko garbios „harmonijos ir sutikimo“. Mano supratime, reikėtu dvi veidystę mesti szalin, ir nors susigėsti, pasižiurint į savo pasibjaurėtiną pasielgimą.

25.11.1900. *J. Szliupas.*

Traverse City, Mich. Pagal atsiszaukimą parodas komiteto prezidento, kun. J. Žilinsko, 5-me numeryje „Tėvynės“ kam siųsti pinigų „ar vienam p. Daumantui, kaip nori p. Mikolainis ir Dr. Szliupas, ar visam Paryžiaus komitetui, kaip nori vienas kun. Žilinskas“?

Asz kaipo aukavęs savo pinigėlių parodos reikalams duodu tokį balsą.

Tasai kun. Žilinsko atsiszaukimas į visuomenę visai be vertės, be pritarimo kitų komiteto sąnarių. Jeigu atsirado tarpe komiteto kokis nesutarimas ir reikalinga yra szauktis visuomenės rodos, tai jos turi szauktis visas komite-

tas o ne pavienys komiteto sąnarys. Atsiszaukimas vieno prezidento rodo tiktai partizantizmą, kas yra visai negražu. Jug Mikolainis ir Szliupas pinigus skiria parodai o ne kam kitam, o kad jiedu turi didesnį pasitikėjimą p. Daumantui, tai jie jį geriaus pažįsta negu kitus ir dėlto jam užsitiki. Dėlto pagal didesnės pusės komiteto nutarimą turi prisilenkti ir kun. Žilinskas, nors prezidentas, o ne szauktis visuomenės, aukautojų, kurie, galima sakyti, nei vieno nepažįsta isz paryžiecių ir tt. bet atlikimui visų tų reikalų yra rinkę komitetą. Visuomenė nei vieno nepažįdama isz anų vyrų negal duoti jokio nuosprendžio ir, žinoma, laikytis gali tik partizantizmo, kas iszeitų ant nenaudos mūsų mierio.

Ant galo asz turiu pilną pasitikejimą mūsų iszrinktam parodos komitetui, o ne kokiam vienam rėksniui, ir geidžiu jo sutikimo kad nesitramdytu parodos reikalai, kad butų tuojaus iszsiusti pinigai p. Daumantui arba kitam isztikimam vyriui, ant ko turi valę komitetas. Balsavimų net iki 30 Ko-vo visai nereikia.

R. Gaubas.

Užgavenes.

Užgavėnių utarninko vakare pavalgę skaniausiai ir riebiausiai vakarienės kiek tik tilpo, susėdę aplink sziltą pečių mislyjom apie ilgąją gavėnę, kur pieno nei spirguczio jau ne gausim iki velykų. Mums, vaikams, buvo net ilgu rodos laukti velykų ką tik pavalgius mėsos ir gruzulių su pienu dar iki soties. Mėsa ir pienas tai jug skaniausi valgiai, ypatingai tiems, kurie to neturi. Vėjas szvilpdamas roposi grudo baltąjį ir smulkų sniegą į maziausius plyziukus, o kur buvo palėpėje skylutė, tai nuožiulnų pusnyneį

supustė. Szaltis rodosi susitaręs su vėju varu varė kiekvieną gyvastį triobon szilumos jieszkoti.

Mes rengėmės jau gulti, mažesniejie jau senei knarkė, nes jau buvo geros iszvakaros. Su lojo szuo ir iszgirdome girgždėjimą rogių, važiuotojas už sukęs į užvėją sustabdė arklius. Buvo tai dvaro ordinarczikas, kuris su vilezia pas mus užsuko, nors isz vieszkelio pusė varsnų buvo. Jis važinėjo su pono reikalais mieste ir dar pusmylis jam buvo iki namų. Bet namon jo ne traukė jokia viltis, nors ir buvo užgavėnių vakaras. Įėjęs grinczion anas varguolis buvo labai nedrąsus, rodosi nei kalbėti nemokėjo. Tėvukas ne greit isztyrė dėlko jis pas mus užsuko, nes su juomi neturėjo jokių reikalų nei artesnės pažinties. Klausiant bene ponas ko atsuntė, atsakė, kad ne; tai bijodams perszalt užsukai susiszilt, teipgi atsakė kad ne, ir rodosi tasai varguolis norėtu ką pasakyt, tik jo lupos ne gal atsidaryti kad isztartu žodį. Tėvuks galutinai paklausė jo: „Gal tau kokia bėda ar kas, sakyk tik, buk drąsus.“ „Kad jau liepiate but drąsiam, tai ir pasakysiu ko užvažiauv: Szandien užgavėnės, asz kelionėje turėjau tik sausos duonos, mano pati su vaikucziais neturi kuom užsigavėti, nes bulvėms prapuolus negalėjom nuszert parszo, bet kaip sulauksim pavasaryje pieno, tai sausos duonos nevalgysim.“ Motina tada padėjo ant stalo likuczius, ką mes neįstengėm suvalgyti ir liepe anam užsigavėti. Varguolis ne valgė, bet tik rijo ir viską surijo, kas buvo ant stalo padėta; but ir kaulus prarijęs, bet tie buvo per dideli. Nubucziavęs tėvams abi rankas ėjo važiuoti namon, motina ji iszleidusi prakalbo: „Tai Dievui dėkui, kad mes negyvenam teip, kaip tas ordinarczikas.“

Kada tas varguolis parvažiavo, tai ponas apsivertęs ant kito szono saldžiai miegojo nejausdamas alkio nei szalczio ir nieko nežinojo ar jo darbininkas turi kuom užsigavėti ar ne.

Palaiminti tureziai ant svieto, varguoliai—gi po myriui, nes ten vargų jau nēr.

Bet ryjant aną varguolį ir dabar matau. V...

Szventas Kazimieras, Lietuvos prieglobejas.

Tarp szventųjų mažai yra tokių, kurie teip prie savęs mus pritrauktų, teip didei pas mus butų garbinami, kaip szv. Kazimieras: tai mūsų prieglobėjas, mūsų karalaitis, mūsų sostapilėje Vilniuj praleido paskutines savo amžiaus dienas, czia jo kunas palaidotas ir apgarsėjo stebuklais. Norėtusi apie jo gyvenimą daugiau patirt, bet pasirodo gana keistas daiktas: nors szv. Kazimieras, sulyginant, ne teip senei gyveno (vos 400 metų atgal), nors buvo karalaicziu, kuri pažinojo daugybė žmonių, pasirodo, visai mažai tikrų žinių pasiliko apie jo gyvenimą.

Pirmą apraszymą szv. Kazimiero gyvenimo paraszė (1519 m.) A. Ferreri, popiežiaus pasiuntinys; vos 35 metai praszinko, nirus tam mūsų karalaicziui, daugybė dar žmonių buvo, kurie jį atminė ir susipažino su tuo A. Ferreriu, tarp jų buvo ir karalius Zigmantas I, szv. Kazimiero brolis, vienok tame apraszyme visai mažai yra žinių ir tos supainiotos su legendomis. Vėliau rasziusiejie dar pridėjo prie ano apraszymo isz savo galvos visokių niekniekių ir, tokiu budu, beveik vienos pasakos pasklido apie tą Lietuvos prieglobėją; vos paskutiniuose laikuose iszleisti senobiniai dokumentai paduoda sziek tiek tikrų žinių apie szv. Kazimiero gyvenimą.

Krokavoj, Lenkijos sostapilej, gimė 3 dieną Spaliu mėn. 1458 metų Kazimieras, antras sunus Kazimiero ir Elzbietos. Iki 9tų metų augo po priežiura iszmintingos savo motinos; devintų metų atiduotas buvo į mokslą garsiam lenkų istorikui Dlugosziui, kurs, mokindamas karaliaus sunus, gyveno ar Kriokavoj, ar per vasaros mėnesius Tynciuj. Gaila, kad ne užsiliko kitokių ženklų to mokymo, kaip tik karalaiczių pasveikinimo kalbos prie visokių ypatingų atsitikimų, pasirodo, kad Kazimieras tas kalbas sakė lotyniszko kalboi visokioms dvasiszkomis ypatomis, tėvui—gi — lenkiszkoj; apie lietuviszką nieko jau nesimini: kaip greit Jagėlos įpėdiniai į lenkus iszvirto!

Kaip Dlugoszius mokino karalaiczius, tikrai ne zinoma, nės kas apie Kazimiero mokslą paraszyta, tai iszmislai, paraszyti kur kas jau vėliau. Vis—gi isz Dlugoszio rasztų matyt, kad jis Kazimierą statė augszcziau už kitus karaliaus Kazimiero sunus. Apraszydams užpraszymą Kazimiero ant Vengrijos sosto (1471 m.) Dlugosz vadina karalaitį „jau nikaicziu doru, labai gabiu ir nepaprasto mokslo;“ prie to dar pridėda, kad daugelis rodyjo geriau sau pasilikti tokį karalaitį, nė kaip svetimiams atiduot.

Isz visatinos istorijos žinoma, kaip verksmingai pasibaigė Kazimiero kelionė į Vengriją: pasirodė, kad tik ne didelė dalis vengrų didžiunų, maisztą keldama priesz garsų savo karalių Motiejų, užprasžė ant Vengrijos sosto Kazimierą; szitam su lenku ponais pasirodzius Vengrijoj, Motiejus juos įveikė, ir mūsų Kazimieras turėjo „nuliudęs, su gėda“ grįžt atgal: per ilgėsnį laiką net pasirodyt gėdėjosi Krokavoj.

Nors nekuriuose istorijose mini, buk ta nelaiminga kelio-

nė tokį įspudį padarė ant Kazimiero, kad nuo to laiko atitraukė nuo svietiszko gyvenimo ir tapo didei dievuotu, vienok tokie tvirtinimai neturi jokio pamato. Adverniai — Kazimieras nuo pradžios 1475 m., t. y. tik pabaigęs mokslą pas Dlugoszą, prie tėvo vis esti, besipratindamas prie valdžios, kaipo busiantis valdonas: jis priguli ir prie didžiųjų priėmimų pasiuntinių svetimų szalių Vilniuj, ir prie suvažiavimo Malborge (1476 m.), ir ant stėjimo Piotrkove pradžioj 1478 metų. Pradžioj szitų metų (1478 m.) ant suėjimo Brastyj lietuviai labai prasžė karaliaus Kazimiero, kas labiau prižiurėtų Lietuvos kunigaiksztystės žemes; kadangi pats jis turi sėdėt Lenkijoje, tai prasze, kad Lietuvoj paliktų savo vietoj vieną isz sunų: Kazimierą ar Aleksandrą. Bet karalius Kazimieras bijodams, kad Lietuva ne atsi-kirtų nuo Lenkijos, atmet Lietuvos ponų maldavimus i padarė visai atžagariai: pats Lietuvoj apsigyveno, o karalaitis Kazimieras sėdėjo Lenkijoje, padėdamas tėvui valdyti; tai atsitiko 1481 m. Per Velykas tų metų atrasta buvo, kad pasidarė didelis sąkalbis Lietuvos kunigaikszczių, kad padaryt galą ir pacziam karaliui ir jo vaikams; per tai karalius Kazimieras, bijodams, kad jo įpėdinis (karalaitis Kazimieras) ne gautų galo Lietuvoj, iszsiuntė jį į Lenkiją. Isz lenkiszku dokumentų matyt, kad karalaiczio Kazimiero buta Lenkijoje metuose 1481 ir 1482; prusz—gi dokumentuose yra paminėta, kad jis Lenkijoje per 2 metu valdė, t. y. į Lietuvą turėjo sugrįžti, turbut, vasarą 1483 metų; žinios yra, kad jau antroj pusėj 1483 m. karalaiczio Kazimiero buta Vilniuj pas tėvą. Kodėl isz Lenkijos sugrįžo, nēr žinios: ar tai jį pūvertė isz ten pabėgti maras, kuris po Lenkiją

tuomet labai pradėjo plaitintis ir buvo privertę ir kitus karaliaus sunus ir dukterys jiesz kot pagelbos Lietuvoj, ar tai padaryt privertė liga, kuri jį jau naikino vis labiau ir labiau (džiova). Neužilgo nuo tos ligos ir mirė karalaitis Kazimieras (4 dieną Kovo mėn. 1484 m.)

Legendoj apie szv. Kazimierą pasakojama, buk tą ligą gavęs per pasninkus, begalinius pasimaldavimus, nusikankinimus ir t. t. Bet matant, išz vienos pusės, juog Kazimiero beveik visą laiką buta Lenkijoje, o Vilniuj tik per paskutinius metus, išz kitos gi pusės, legendoj apie szv. Kazimierą paminėta, kad jis dienas ir naktis meldėsi Vilniaus bažnyčiose, prisieina pripažint, kad ne atitraukimas nuo svietiszko gyvenimo ir atsidavimas dievobaimingoms kankynėms įvarė ligą, bet adverniai; juog Kazimieras buvo labai dievobaimingu per visą savo amžių — tai neabejotina, bet nuo svietiszko gyvenimo visai atsiskakė, matyt, per paskutinius metus savo amžiaus, pamatęs, kad jau nieko ne bus....

Numirus Kazimierui, visi raszytojai, minėdami apie jo mirtį, ne gali atsigailėti, kad jau nebėr tokio vyro; visi giera jo teisingumą, iszmintį, mokslą, dievobaimingumą; kas akvyviausia: patys kryžėiviai, arsziausi Lietuvos ir Lenkijos priesziai, ne gali nieko blogo pramanyt apie musų karalaitį.

Karalius Kazimieras baisiai buvo susikrimtęs: per ilgesnį laiką nė užsiimt nieku ne galėjo; paskui pradėjo prie Vilniaus katedros statyt savo sunui koplytelę, kurią užbaigė statęs Zigmantas I, brolis szv. Kazimiero; per to paties Zigmanto trusą karalaitis Kazimieras tapo kanonizuotas 1521 metuose.

Seniausias szv. Kazimiero paveikslas (Krosnos bažnyčioj) nutėpliotas 1521 m.;

turbūt, tēpliorius dirbo tą paveikslą pagal kokį užsilikusį szv. Kazimiero portretą, nės nors ne visai sutinka su apraszymu szventojo legendoj, bet aiskiai matyt, kad tai portretas vieno išz Jogėlaiczių.

(*Ateueum No3, 1896.*)

Subatoje, 17 dieną Vasario, po sunkios ligos 6 valandą isz ryto pasimirė Ona Alytienė, Miko pati (po tėvais Mockaičziutė) 25 metų amžiaus. Veliene buvo dora ir paveikslinga moteriszke bei gera lietuvė ir daugeliui pažįstama buvo. Paliko antrų metų dukrelę, vyrą, abudu tėvukus dar drutis bei keturis brolius ir seseris. Laidotuvės atšibuvo utar ninke 20 d. Vasario ir palaidota tapė ant Plymouth'o kapinių.

Temykite lietuviai!

Labiaus Philadelphia!

Jeį kas žinotumėte apie numirimą Antano Skridurio, kuris turėjęs numirti apie 9 metus atgal Philadelphiajoje, duo kit žinę Waterbury'o lietuvių klebonui, nes jo pati Agnieszka Skridulienė nori iszeiti už kito vyro, bet neturi tikro paliudyjimo apie mirį pirmojo vyro, nekurie liudija kad jis da gyvas yra. Siųskit paliudyjimą ant szio adreso:

Rev. P. Saurusaitis,
34 John Str.

Waterbury, Conn.

nes tai yra darbas didės milaszirdystės, neužmirsokit!!!

Temykit lietuvaite!

Asz jaunas vyras, naszlys, turintis 26 metus, 5 pėdų ir 8 colių augsztas, 190 svar. sunkus, balto veido, jausvų plau-

kų, žydrų akių, nerukantis ta bako nėi svaiginanczių gėrymų nevartojantis, turintis gėrą kasdieninį užpelną, pajieszkau sau už moterį merginą arba naszlę tarp 19 iki 30 metų amžiaus, mokanczią skaityti ir raszyti lietuviszkai, kad butų valnai mislinanti ir tikra mylėtoja lietuvestės.

Jeigu kur tokia randasi, meldžiu atsiszaukt ant zemiaus padėto adreso (Davatkos ir girtuoklės tegul neatsiszaukia):

Konstantinas Gečiminas,
Box 75. — Woodmere, Mich.

Didelis Susirinkimas!

Visų lietuvių, Baltimore, Md.

Lietuviai Baltimorės, sutarė viesziai apvaikszeiotie 4 Kovo, kaipo paminėjimą numetimo baudziavų. Bet, kad toji diena pripuola nedėlioi, tai likosi nukelta ant panedėlio t. y. 5 d. Kovo; prasidės ant 7:30 vakare Manhattan Salėje po num. 1012 E. Baltimore Str.

Užpraszone nuszirdziai vyrus ir moteris pributie ant minėto apvaikszeiojimo.

Centr. Komitetas.

Atsakymai.

Aukautojai isz Scranton, Pa. Su paroda nesibaiminkite nes yra viskas gerai. Mes isztikrujų nepasidavėm ir nepasiduosim ant gaisziotojų norų, bet atliksim reikalą teip, kaip turi but.

Nelaisviui, Waterbury, Conn. Apkaltinimų kun. Žilinsko netalpinsim. Ką jis erzina žmones, tai gaus ir padėkavonę už tai.

Pajieszkojimai.

Asz, Urszulė Gataveckintė, pajieszkau savo brolių Adomo ir Andriaus Gataveckų, paeinanczių isz Geisteriszkių kaimo, Keturvalakių parapijos, Senapilės (Mariampolės) pa-

vieto, Suvalkų gubern. Jau 5 metai kaip juodu gyvena Amerikoi, bene Baltimore, Md. Asz esu iszkeliausi isz Lietuvos jau du mėnesiai ir dabar esu Skotijoje; norėčiau keliauti Amerikon, bet neturėdama savo brolių adresų negaliu keltis. Dėlto mieli brolelei, Adomai ir Andriau, teiksites atsiliept patys, arba kas isz tautiecių teiksīs suteikti mą apie juodu žinią ant szio adreso:

Urszulė Gataveckintė,
44 Long Row,
Glenarnock, Scotland.

Pajieszkom jauno vaicino lietuvio, mokanczio kalbėt angliszka ir lenkiszka, ir nors kiek dirbusio drapanų krautuvelyje, dėl pardavojimo drapanų ir kitų vyriszkių drabužių.

Atsiszaukite ant szio adreso:

S. Chappell
1642 N. Main Ave.
Scranton, Pa.

Už 1 dol. 66 laksztus literatiszko turinio davė 1899 m.

Tevynės Sargas, V metai stovįs ant sargybos Lietuvių tautos: szviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas
Tilsit, Germany.

Ten pat gaunama

Zinyczia

Mokas už kiekvieną No. Tuodu laikraszečiu spaudina nežinomus Vyskupo M. Valnecziausko rasztus.

„Varpas“ ir „Ukininkas“

Iszleidžiam Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1,00. Užsiraszant tuodu laikraszečiu, pinigūs reikia siųsti ant szio adreso:

Herrn D. Saunius
in Rokaiten
per Neukirch, Ostpr.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ē
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

hercokas Karolis uždraudė per Kuršą keliauti maskoliškam vaiskui, grįžtančiam 1762 m. iš „7-metinės vainos“, tai užpykinta Katarina II iš naujo pavedė valdymą Kuršo Bironui, ir tasai 1762 m. atkeliavo į Jelgavą. Hercokas Karolis turėjo prasišalinti prieš Bironą, gelbiamą per Maskoliją.

Hercokas Ernestas Jonas Bironas, antru syk regentas Kuršo, [1763—69 m.]

Dabar Bironui prisiejo imtiesi su daugeliu jo nedraugų, o Lenkijos bei princo Karolio šalininkų. Už Maskolijos pagelbą jisai turėjo apsižadėti: perkeliaujantį maskolių vaiską maitinsis už paskirtą mokestį, su neprieteliais Maskolijos apstabdysis pirklybą, Maskolijos pasiuntiniui Jelgavoje duosis namą dėl valno gyvenimo, pavelsis Jelgavoje pastatyti maskolišką cerkvę ir suteiks tikėjimo valnybę pravoslavniems. Jelgavoje atliktame seime hercokas vyresniems dumčiams turėjo prisizadėti iš užrubežio nevaldysis šalį, neįstosis į svetimą tarnystą ir atimsis savo sunų bei tėvonį Petrą iš maskoliškos tarnystos. Po klapatingo valdymo 1766 m. Bironas padarė testamentą, kur sunui Petruui pavedė hercokišką sostą Kuršo, ir 1769 m. tai patvirtino Lenkų karalius Stasys Poniačovskis. Dar tą patį metą dėl ligustumo Bironas sudėjo savo urėdą ant sunaus Petro rankų ir tykiai gyveno iki 1772 m. atsišalinime, nėra dar pirm mirimo jis buvo persikraustęs į naujai pastatytą pagal jo įsakmę pylį Jelgavoje.

Hercokas Petras Bironas [1769—95 m.]

Petras turėjo daug sunkenybių savo valstijoje. Įpačiai ponija jam išipyko, užginčydama jam tiesą užimti hercokystę, nėra tąją jis apėmė be pritarimo ritterijos. Už tai jam prisiegos nesudėjo, iki po kelių mėnesių rusčiai už tai gresė Maskolijos paslas Simolin'as. Petruui valdant., 1775 m. Jelgavoje tapė įsteigta augštesnė gymnazija.

1779 m. su valstijos grove Ona v. Medem apsivedęs, Petras 1785 m. palikinas savo mylimą sėdenę, Vuerzavos pylį (pusantros mylios nuo Jelgavos), su savo pačia bei palydovais traukė per Berlyną bei Muencheną į — Italiją. Sugrižęs į Berlyną jis nusipirko netoli tos rezidencijos pylį ir drauge hercokystę Sagau Silėzijoje. Hercokiene sugrižo į Vuerzavą 1786 m., o Petras parvažiavo į Kuršą tiktai 1794 m. Tuomi tarpu jis su ritterija vėl susipyko, už tai kad toji jam išmėtinėjo, kam jis per daug piningų tašką už rubeiaus.

Jelgavoje tuomet buvo 8000 gyventojų, Liepojuje 4000, kituose-gi Kuršo miestuose aplink 1000 gyventojų. Petras, jau pasenęs, neturėjo vyriškų tėvonių; jo vienintėlis sunus mirė, dar trimečiu budamas, 1790 m.

Kad 1794 m. Suvorov ir Fersen pergalingai įsigrudo į Lenkiją, ir paėmė Varšavą, 1795 m. įvyko paskutinis išsidalinimas Lenkijos bei Lietuvos. Nelikus Lenkijos pašiliovė ir Kuršo lėnnikystė. Jelgavoje 1795 m. atlaikytas seimas

sutarė panaikinti sistemą lėno, su tarpininkišku valdymu hercoko, ir visą Kuršą pavesti valdžion Maskolijos. Pasiuntiniai tapė rinkti dėl įgyjimo ant to pavelenės hercoko Petro ir carienės Katarinos II. Hercokas Petras atsisakė nuo savo hercokiško urėdo ir pats carienės Katarinos prašė, kad Kuršą priimtu į savo valdymą. Ir Piltenės įsteigmė tuomi pat keliu nuėjo. Dabar paslai hercokystės ir Piltenės įsteigmės vyko į Peterburgą, kur juos Katarina priėmė su iškilme. Priėmusi hercokystę ir Piltenės įsteigmę, carienė žadėjo jiems savo malonę ir geidavo jų viernybės bei paklusnumo. Manifeste ji privelyjo jiems valną pildymą nuo tevų paveldėtos religijos, ir patikrino iktuolaikines jų tiesas. Potam paslai sėnate prisiekė viernumą; tą pat padarė Kuršas bei Piltenė. Taip 1795 m. Kuršas pastojo maskoliška provincija ir gavo generolą Fahleną pirmu generol-gubernatoriumi. Buvėsis hercokas Petras gavo piningišką atlyginimą ir gyveno savo dvaruose Slėzijoje ir Cekijoje, kur jis mirė 1800 m. kaipo 76-metis senis.

XIX.

Literatura Latviu 18-tame šimtetyje.

Kas link Latvių rašliavos 18-tame šimtetyje, tai čion randame kuningus ši bei tą rašinėjant; šiaip Latviai, baudžiamų jungą nešdami, negalėjo įgyti tiek mokslo, kad patys butu galėję pasirupinti apie savo kalbą bei literaturą.

Kad Latvių literatura tame tarpe augštyn pakopė, pasidėkavoti reikia senam Gothardui Fridrikui Stenderiui (1714—1796 m.), kurs rašinėjo nevien bažnytinius raštus, bet ir šiaip apisakas bei linksmas dainas. Stenderis buvo kilęs iš senos kuningų giminės; naminius mokslus pabaigęs, jis traukė į Vokietiją, ir 1736 m. Jėnoje užsirašė ant theologijos kursų, potam persikėlė į Halle, kur pamylėjo Chr. Wolf'o filosofiją ir buvo mokintiniu prof. Baumgarteno. Po trejų metų studijų, sugrižęs į tėviškę, pristojė už naminį mokytoją Leel-Behrstelėje prie barono Grothus'o. Iš čion jis traukė į Jelgavą už mokytoją prie tenykštės miesto mokslainės, kuri tuolaik buvo augštesne mokslų įrėdne visame Kurše. Cion gyvendamas jis apsivedė su kuningiute Ona Elze Braunšveig, iš kurios veikia gimė sunus taip-gi Latvių rašliavoje atsižymėjęs Aleksis Jonas.

1744 m. Stenderis pateko už kuningą į Lindę, kur subuvo 8 metus ir kur mokėsi pažinti Latvių kalbą ir budą. Cion jis parašė savo pirmą giesmę: „Rahms laiks pehz pehrkoņa brešmas“, ir beveik užbaigė savo „fvehti stahsti“ arba „masa bible“, kuri spaudoje išėjo 1756 m.; medega buvo imta iš Huebnerio vokiškų biblijos apisakų.

Po didelio gaisro, kuriame buvo dingęs visis jo turtas, 1753 m. Stenderis išėjo į Žeimį kuningautu. Cion jis užbaigė savo Latviškąją gramatiką. Veikia potam sunkiai įsirgo ir per 2 mėnesiu išgulėjo ant patalo. Atsipeikėjęs jis iškako su visa šeimyna į užrubežį ir apsibuvo Helmstaedte, iš kur kuningaiktis Braunšveigo jį pakvietė ant vadovo realinės mokslainės į Koenigsluterį (1760 m.) Tačiau Stenderio pastangos valdziai nepatiko, ir į trečią metą jis turėjo atsiskyti nuo urėdo. Cion budamas jis 1761 m. išspausdino Latviškąją gramatiką, kuri perlabuota ir padidinta išėjo 1783 m. Jelgavoje, ir ėmė rengti „pašakas un stahsti“ pagal Gellerto raštus vokiškoje kalboje, ir išleidė 1766 m. Tai buvo labai

žmonių mylima ir skaitoma kninga.

1763 m. Stenderis kako į Hamburgą, ir iš čion pateko už geographijos profesorių Kopenhagoje, kur jį Maskolijos paslas Vidžiamietis baronas Korff buvo įgyręs Pridrikiui V. Čion jis parašė tulus raštus vokiškai: „Dumos apie Lawaterio pažvalgas link amžinumo“ ir „Religijos teisybė prieš deistų bei naturalistų netikystą“, kuriuose raštuose randame Stenderio theologiškas pažvalgas ir aštrią jo polemiką su netikiais, kurie ėmę buvo pakėlinėti savo balą ar jau Kurše. Jis parengė taip-gi milžinišką gliobų. Besitaisant Danijai į karę su Maskolija, Stenderis netekęs vietos traukė į Petrapylę, iš kur 1766 m. jis pargrįžo atgal į Kuršą ir tapė S-hrpylės ir Sunakstės kuingu. Čion jis nugyveno savo amžių ir rado gerą draugą ir pakurstytoją į darbą — baroną Bolšvingį¹⁾. 1774 m. Stenderis išleidė, daugiau iš Lawaterio guldytas giesmes: „Šwehtas gudribas grahmatiņa“, kur tarp kitko raudame jo pamokymą vaikus auginant:

Ka tu behrnus audsina, Tahds tew labums wezuma.
Baro tos, ka šiwenus, Strahda tos, ka kumelus,
Lai usaug, ka wehršeni Bes prahta, nemahziti,
Tad tew wairak lopi buhs, Pašchi behrni lopi kluhs,
Ka tew šakrabs ašaras Un šew pašcheem waimanas.
Bet kad tu no jaunuma Tos ikdeenas bildina,
Deewa zelus pamahzi Un us prahtu pawadi,
Širdi špeesdams mahzibas, Tad tee prahtu pazilas.
Un usaugš ka derigi Deewa draudses lozekli.
Tad tee tewi apzeenihs, Širmeem mateem kroni pihs,
Un wehl tawa kapiņa Buhs tew goda peemiņa.

1776 m. išėjo „Tahs kristigis mahzibas grahmata“, o 1774 m. „Augstas gudribas grahmata no pašulš un dabas“. Čion pirmoje dalyje randame pirmą Latviams gamtos mokslą bei pirmą matematišką bei politikišką geographiją; antroje dalyje — 24 „augstas dzeesmas un singes“. Ta kninga tapė keletą sykių perspausdinta. Nežinau kuomet, Stenderis parengė pirmą Latviams „ahbeze“ dėl pasimokymo skaityti namie ir mokslainėje.

Kuršo hercokas 1782 m. už jo triusą įkėlė Stenderį į Sehrpylės klebonus. Nuo 1779 m. tėvui pagelbininkavo sunu Aleksis Jonas, kurs tėvui nusenus 1787 m. užėmė ano vietą. 1782 m. išėjo Stenderio humori-tiškai satyriškas piešinys „Jauna gada wehlešanas“; ir čion rašėjas pasirodo Latvių užtarytoju, ir, kur reikint, ne-idrovi sudrožti didžiunams. 1783 m. išėjo iš spaudos pirmoji dalis „Jauna isškaidrota dzeesmu grahmata“, o 1792 m. antroji dalis. Tos giesmės yra geros, ir neretai duoda išmintingus gyvenimo pamokymus. 1784 m. mirė Stenderio numylėtoji pati. 1785 m. Stenderis parengė pirmą, o 1789 m. antrą dalį savo „Singiu lustes“, kurias jis sakosi parašęs esąs, idant nustelbti Latvių „tautos daineles“, mat tas jis laikė už karštas pagonijos laikų liekanas! Jo patriotizmas atsigarsi Kuršo apdainavime:

Kurzeme mihla, Deewa zemite!
Wehl tewi apklahj Deewa pašpahrne!
Kungi un laudis aug ka ozoli,
Puišchi un meitas seed ka magoni.

1) Baronas Bolšvingis Wahrenbrokoje buvo įrengęs mokslainę; bet Latvių jaunuomenė tąją laikė iš pradžių už kankynių namą ir lankė su apverktomis akimis. Tad, pagal Stenderio padumą, įvedė lošas ir dainas, nuo to sykio jaunuvė su varu veržėsi į mokslainę ir paplatino nekaltas lošas taip-gi namie.

Kurzeme mihla — Deewa zemite!

Kurzeme mihla, maizes zemite!

Druwas un lauki wišur gavile,

Kupli ar pilnam Deewa dahwanam

Ar mušū šweedreem labi peluitam!

Kurzeme mihla — maizes zemite!

Kurzeme mihla, zeemu zemite!

Brahlišchi brahšus mihli apmekle.

Karašchas, peenišch, šeers un medutišch,

Tas mušū bagats zeema wakarišch.

Kurseme mihla — zeemu zemite!

Kurseme mihla, tehwu zemite!

Lai muhscham sašo mušū dzimtene!

Lai višas malas l hgošchanas škan,

Stabules, singes, dantišchi aridsan.

Kurseme mihla — tehwu zemite!

Savo dainose Stenderis nepamišta hercoko Petro, kuriam jis yra pašventęs keletą raštų; tą jis graudena užstoti už Latvius, „pakelti jų visai nuspaustą dvasę“, „pastoti Kuršui tokiu pat valdininku, kokiu Maskolijai buvęs Petras Didis“. Ponus, jei geri, jis liepia Latviams vadinti savo „laimės tėvais“, „aprupintojais“, o tiems, kurie išsunkia žmonių praktą ir nustoja savų muzių, žiamiony-e teprišaukia:

„Juhs kungi, klausaites!

Mehs maizes tehwi ešam,

Mehs jums to maizi nešam

Ar šaweem šweedriņeem.

1785 m. Stenderis apskelbė spauda savo Latviškai vokišką žodyną. Toliaus jis iš naujo (1789 m.) išleidė savo „pašakas un stabstus“, perguldė Elizos von der Recke dvasiškas giesmes, ir atliko daugiau raštiškų darbų, net parašė Alkimija jeb slepeni gudriba! Galiausiai 17 d. gegužio 1796 m., po trumpos ligos, senukas, Latvių tautai pavasario nešėjas pasimirė ir tapė palaidotas prie nesuskaitomo pulko lydėtojų.

Pavasaru Jahnis taip rašo apie išnašumą Stenderio darbų: „Stenderis yra antras dvasės milžinas Latvių senoj literaturos ir kulturos istorijoje ir yra didesnis už pirmąjį per tai, kad jo dideliems darbams buvo greitesnės ir labiau įžiuromos pasekmės, negu pirmojo milžino darbams. Pirmasai milžinas, Gluekkas, bibliją perguldydamas, įkurė Latviams dvasišką rašliavą ir padėjo pamatą visai Latvių raštų kalbai, bet jo darbus pati Latvių tauta vėl mažai ką gavo pažinti. Antrasai milžinas, Stenderis, įkurė Latviams laikinę (svietišką) literaturą ir pakėlė Latvių raštų kalbą ant syk į daug augštesnę stovėnę — ir žiurėk! Latvių tauta, pasiremmdama ant jo darbų, ėmė pamažu keltiesi iš ilgo dvasės miego. Tačiau tarp abiejų yra artymas raištis. Toji dvasė, kurioje Stenderis triusėsi, yra ta pati Gluekko dvasė; tuose raštuose, kurius Stenderis surašęs yra, atsispindi ta pati augšta biblijos šviesa — giesmelė-e ir kituose laikiniuose raštuose ar, juoba ir anų kanduoliu yra: diovobaimingumas, valyvas gyvenimas, žmonių meilė. Stenderis stovi arčiau Latvių širdžių, negu Gluekkas, todėl kad Stenderis juos geriau pažinojo ir anie Stenderį, negu tas buvo su Gluekku. Stenderis prieg tam pirmasai ėmė budinti Latvių širdyse gilesnius jausmus, pirmasai pakėlė

(Toliaus bus.)

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentūra ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir LIKIETUS GELŽKELIŲ į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigai.

Susisznecam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszka rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

OUR \$1.50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of CORPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Navel Rupture or Umbilical Hernia; you get a comfort and ease of action you will appreciate. No corpulent person can afford to be without this belt. Cut this Ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight, age and number inches around the body, largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$2.00 and upwards you can return it at our expense. Write for free Belt and Truss Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

Visokias knygas.

Lietuvi-zkias, taip dvasiskias kaip o ir moksliszkas, taipgi ir laikraszczius; kaip o tai: „Varpa“, „Ukininka“ ir „Tėvynės Sargas“, visu tris kartu imant ant 1900 m gauoama už \$3 dol. Katalogą knyga ir laikraszczius ant pažiuros pusi uzėziu dovainai. Užprasziant knygas arba laikraszczius, reikia sykiau ir pinigūs priusiusti. Turju a Lypinas Tiltėje - Tilsit Ostpr. Germany.

KNYGOS.

Apraszymas tikros teisybės ir stebuklingi Dievo galybės apsiरेiszkinimai..... 80c.
Apie popiezius, vyskupus ir kitus Dievo tarnus ir jų gerus darbus..... 50c.
Knyga apie sutvėrimą Dievo žemės ir kitų dangiszkių svietų bei apie pabaigą svieto..... 75c.
Jieszkojimas peklos..... \$2,00
Galima gauti pas:
J. DAUGMATIS,
73 Grand street. Brooklyn, N. Y.

NEREIKIA P. NINGU. PRABA DOVANAI PER 30 DIENU.

Mes tikime Jums.
\$9.00 nusipirksite geriausią svietimą ir naują Victor's V. 500 patisre Gerai istruktos ir lengvos si viusis Gwarantėjame ant 30 metų ir me 3 kveri e uz visokias prekės \$32.00 nu siur ate 16. ransius Vargonus Victor Gwarantėjame ant 25 metų. Praba dovainai 24 skiriu, visokias prekės \$2.00 otr sit... vicro ano ardada me visokina muzikalizkus instrumentus. Kataloga do nst.
VICTOR MFG. CO. Dept. X 17, 161-167 Plymouth Pl., CHICAGO, ILL.

Nesiusk pinigū.

Daug žmonių serga ant polucijos kuri pasirodo laike miego arba prienuszlapiuimo, ir jeigu isz to nesigydis, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenčia nemiga, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nerviszkumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszkių kano dalių. Jeigu tokiuse atsitikimuse reikalauji pagalbos, nesiusk pinigū, bet raszyk pas manę įledamas marke, o asz atsių-iu tau apraszimą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel,
Box 443, Iron Mountain, V. Mich.

HOTELIS arba geriausia

užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szj bei tą dazi-noti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkių, ar cigarelių skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką
13 N Hancock et. WILKES-BARRE

P. CH. SABAS

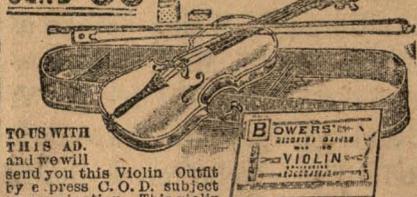
Geriausia užeiga dėl visu, o ir degtinė, Vynas, Alus ir Cigarai yra pirmos kliasos, taiposgi ir Bilerdą puikų laikau dėl praleidimo linksniau laiką.

PARŲ LAIVAKORTES ant visokių kelių mariomis ko nu pigiausei. Siuncziam pinigūs į visas dalis svieto. Norintis kad jo pinigai siuncziami įtvynę neprapultų ir kų greiciausei nueitu, tegul kreipe si po tokiu adresu:

P. Ch. Sabas
301 W. Centre street
SHENANOA, PA.

ONLY \$5.00
SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$8.65; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$23.50; 1250 lbs., \$25.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$63.75; 68 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 30 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special Liberal C. O. D. offer.
SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.

SEND 50 CENTS

TO US WITH THIS AD. and we will send you this Violin Outfit by express C. O. D. subject to examination. This violin is a Genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges inlaid with purfling, best quality ebony finished trimmings. THIS IS A REGULAR \$8.00 VIOLIN, beautifully finished, highly polished, with splendid tone quality. Complete with a genuine Brazil wood Tourte model bow, 1 extra set of strings, a neat, well made violin case, large piece of rosin, and one of the best common sense instruction books published. YOU CAN EXAMINE it at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the express agent \$3.75 less the 50 cent deposit, or \$2.25 and express charges, and the outfit is yours. SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order accompanied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instrument and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after 5 days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address, SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago. (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. -Editor.)

DR. F. J. KALLMERTEN.

Specialistas chroniszkių ir nerviszkių ligų.

Gydo visokias užsil senėjusias ligas kaip o tai: Tro-zkių, spazmą, paralyzių, dusulį, pavanden avimą, reumatizmą, skaudėjimą galvos, ausų, akių, ir nosies, ligas skilio, gerkles, krūvinės iszėjimą žarnų, drugi, iszmetymus ant galvos ir aurogumbą, snstojimą t, kėjių, kraujo tekėjimą, mēnesinēs kėjimą, nevaisingumą,

skausmus po gimdyvimi, puliavimus, ronas atsivėrimus, ant kono, rože, žarnų ligas, skaudėjimą strėnių ir kratinės, plauti, nerviszkaudėjimą, uždegimą žarnų iszplitimus, niežėjimą, uždegimą smė enų, iszburkimą puslės ligas, vėži, diegi, akmens ilga uždžiūimą, nusi nēji, akroči, džiūva žarnų ir nkstų ligas, karzstige, kozius, iszberimus, kirmėles, ded-rvines ir t. t.

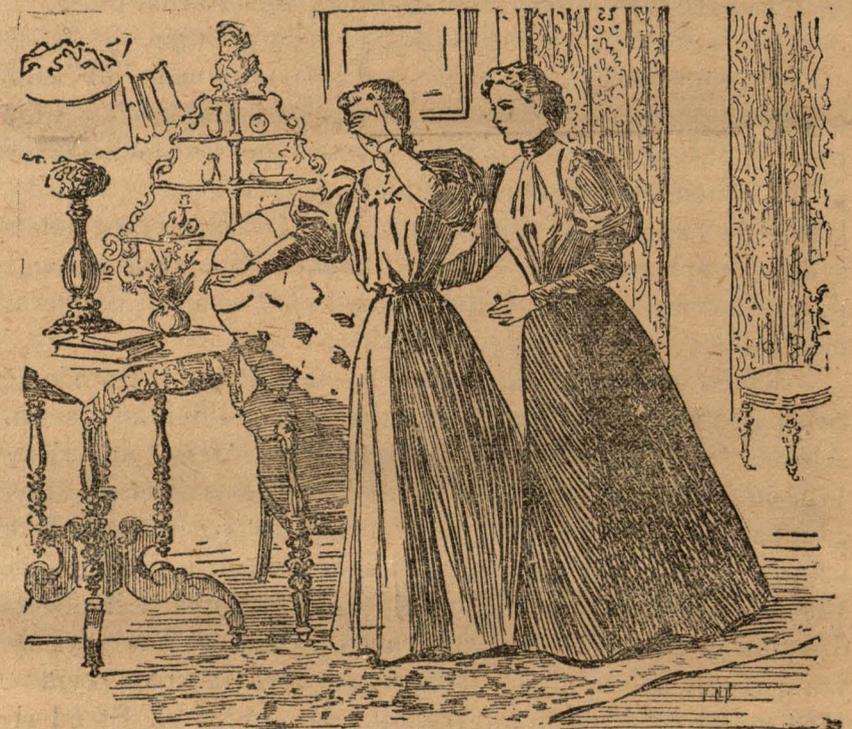
GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS

Jeigu sergi ir nustojes esi ilties iszgyti, kreipkis cujau- na daktarą Kallmerteną ant rados Dr Kallmertenas iszgydo tuksztancizna žmonių, kurie ilgai sirg- ir nu kitų daktarų nezalėjo pasgelbėti ir iszsigydyti. Tie žmonės visur garcina vardą D-ro Kallmerten'o, ir pazi-stajems jį rudyta. Kreipkitės pas D-rą Kallmerteną tai jus iszgydys.

LIGAS UZSIKRECIAMAS abejos lyties (ar tai nu kitų gautas arba nu gimdytojų paeiman-zlias) gydo pasekmings ir greitai. Nerej ia gedytis, tikrai gyd. tie, nes neatbojimas atveda pik-tas pasekmes ant ate tės.

NORS LIGA BUTU NEISZGYDOMA, RASZYK pas Dr. KALLMERTEN, PRASZYK GERAI SILPNUMA, PADUK LYTI (ar vyras ar moteris zė), amži, szvarumą ir temperamentą, ligonio idėk į gromatą 2 centinę marke, paraszkyk savo par ardę ir adresą aizskiai, o gauai per lauzką RODĄ DOVANAI ir tikrą nūm nę Daktaro uga y a iszgydoma ar ne. Nevyklyk, bet raszyk tūjans. Adreas:

DR F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

SHE WAS BLIND.

A blindness comes to me now and then. I have it now. It is queer—I can see your eyes but not your nose. I can't read because some of the letters are blurred; dark spots cover them; it is very uncomfortable.

I know all about it; it's DYSPEPSIA. Take one of these; it will cure you in ten minutes.

What is it?
A Ripans Tabule.

WANTED.—A case of bad health that R-I-P-A-N-S will not benefit. They banish pain and prolong life. One gives relief. Note the word R-I-P-A-N-S on the package and accept no substitutes. R-I-P-A-N-S, 30 for 5 cents or twelve packets for 48 cents, may be had at any drug store. Ten samples and one thousand testimonials will be mailed to any address for 5 cents, forwarded to the Ripans Chemical Co., No. 10 Spruce St., New York.

LION COFFEE

Used in Millions of Homes!

Accept no substitute!
Insist on LION COFFEE, in 1 lb. pkgs.

Best Coffee for the Money!

Try LION COFFEE and you will never use any other. It is absolutely pure Coffee and nothing but Coffee.

These articles mailed FREE in exchange for lion heads cut from front of 1 lb. LION COFFEE pkgs.

Silk Umbrella (either Lady's or Gents).

Sent by express (charges prepaid), for 170 lion heads and a 2-cent stamp.

A very fine umbrella, made of union silk-taffeta; 26-inch frame with seven ribs; steel rod and silver Congo handle. Would cost \$2.00 at the store.

Fancy Gold Ring.

For 18 lion heads and a 2-cent stamp.

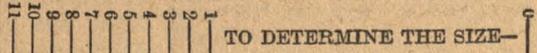

Genuine Ruby Setting Gold Ring.

For 25 lion heads and a 2-cent stamp.

These rings are genuine rolled-gold plate, having the exact appearance and qualities of solid gold, and guaranteed by the makers to last two years with ordinary usage. New patterns and very popular.

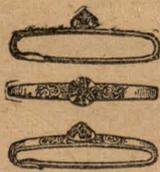

TO DETERMINE THE SIZE—

Cut a strip of thick paper so that the ends will exactly meet when drawn *tightly* around second joint of the finger. Lay one end on this diagram at the 0, and order the number the other end indicates.

STRENGTH, PURITY AND FLAVOR

Dress-Pin Set.

Mailed free for 15 lion heads and a 2-cent stamp. Three pins in the set (larger than shown), composed of fine rolled-gold, with handsome ruby-colored settings. Suitable for waist-pins, cuff-pins, neck-pins or as a child's set.

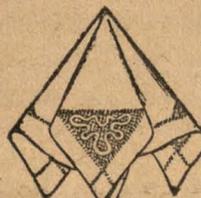
"Knickerbocker" Watch.

Given for 175 lion heads and a 2-cent stamp. Neat appearing and an excellent time-keeper. Solid nickel-silver case, with ornamental back. Nickel movements, escapement fully jeweled. The famous "Knickerbocker" watch.

Pair of Lace Handkerchiefs.

Two extra fine cambric handkerchiefs, with beautiful imported lace medallion insertions in the corners. Half-inch hem, machine hem stitched; stylish and durable. A pair of these handkerchiefs given for 18 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2c. stamp.

Art Picture, "Easter Greeting"

Given for 8 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2-cent stamp.

A highly artistic picture, that will grace the finest drawing-room. The background of royal dark-blue furnishes an appropriate contrast to the little girl and her white Easter lilies. Size, 14x28 inches. For 10 lion heads and 2 cents we will send it tinned ready for hanging.

Sash-Belt and Buckle.

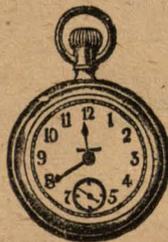
Mention your waist-measure when sending.

Mailed free for 15 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2-cent stamp. Latest style of imported black Swiss gros-grain ribbon belting; stylish imitation oxidized silver buckle; neat, strong and fashionable.

Ladies' Watch Chain.

A double strand of best silk cord, united at intervals with colored beads; neat and substantial. For 15 lion heads and a 2-cent stamp.

Gent's Watch.

Mailed free for 90 lion heads and a 2-cent stamp. The celebrated "Ingersoll" watch; stem-wound and stem-set; durable nickel-plated case; each watch accompanied by guarantee of the maker. A reliable time-keeper.

Children's Picture Book.

Given for 10 lion heads and a 2-cent stamp. Sixteen large pages of Mother Goose Melodies illustrated and with nicely lithographed cover. We have different books, so you can get an assortment.

Silver Napkin-Ring.

For 15 lion heads and a 2-cent stamp. Neat and substantial. Made of durable metal, heavily silver-plated. Two different patterns.

Ladies' Pocket-Book.

Large size and latest shape. Black seal-grain leather, with five separate divisions, including a tuck-pocket with flap to hold visiting cards secure.

Given for 25 lion heads from Lion Coffee wrappers and a 2c. stamp.

Century Cook-Book.

368 pages of valuable cooking receipts, also treatise on the labor of the kitchen, dining-room, laundry, sick-room, and remedies for the more common diseases.

Given for 15 lion heads and a 2-cent stamp.

Flower Picture.

For 8 lion heads and a 2c. stamp. American Beauty Roses and Lilies-of-the-Valley. Size, 11x24 inches. Bright and artistic coloring.

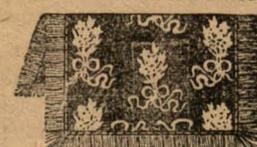
Coin-Purse. For 15 lion heads and a 2-cent stamp. Color, dark brown. Made of fine kid leather; chambray lining; nickled frame, with strong snap-fastening.

Ladies' Pen-Knife.

For 15 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2c. stamp. Large size; good material; handles nicely decorated and assorted colors.

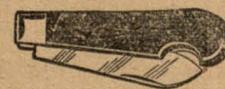

Table Cover.

Durable, dark-colored material that will stand washing. 32 inches square, including fancy fringed border. Mailed free for 25 lion heads and a 2c. stamp.

Boys' Pocket-Knife.

The "Easy-Opener"; strong, sharp blade; red-wood handle.

For 12 lion heads and a 2c. stamp.

"The Dancing Lesson."

The green grass and trees, the little brown kitten and the girl's snow-white dress form a pleasing combination of colors. Size, 15x21 inches. Mailed free for 8 lion heads and a 2-cent stamp.

THE ABOVE ARE ONLY A FEW OF THE LION COFFEE PREMIUMS. Another list will shortly appear in this paper! Don't miss it! The grandest list of premiums ever offered!

You always know LION COFFEE by the wrapper. It is a sealed package, with the lion's head in front. It is absolutely pure if the package is unbroken. LION COFFEE is roasted the day it leaves the factory.

IMPORTANT NOTICE.

When writing for premiums send your letter in the same envelope or package with the lion heads. If more than 15 lion heads are sent, you can save postage by trimming down the margin. Ask your grocer for large illustrated premium list. Address all letters to the

WOOLSON SPICE CO., Toledo, Ohio.

Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
 Laiko didelia krautuvia

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos, kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga. Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visok kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklius dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis į stuba, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražančių, szkaplierių, kryželių, ma-zinukių gromatoms drukavoti, abrozus įdeda į puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai
 (P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

ELASTIC GOODS
AT HALF PRICE.
 If you want us to make to your MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF AND CURE OF VARICOSE VEINS, WEAK, SWOLLEN OR ULCERATED LIMBS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for return at our expense and we will refund your money.

OUR SPECIAL PRICE for all fine silk elastic thigh stocking, A to I, \$7.50; thigh leggings, C to I, \$6.00; thigh piece, G to I, \$2.50; knee stocking, A to E, \$5.00; knee leggings, C to G, \$4.00; knee cap, E to G, \$2.00; garter stocking, A to E, \$2.00; garter leggings, C to E, \$2.00; ankle, A to C, \$2.00; abdominal belt, K to M, \$10.00. COTTON ELASTIC GOODS, ONE THIRD LESS. Special Covered Elastic Abdominal Supporter, made of soft lisle thread, interwoven with protected rubber thread, 8 inches wide, \$2.00; 10 inches, \$2.50; 12 inches, \$3.50. Write for Surgery Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.), CHICAGO, ILL.

NAUDOKITES.
 ISZ PUKIAUSIOS ant svieto popieros dėl gromatų ratymo su puikiausiomis kvietoms, apskaitymais ir pav. neziav. nems. parsidūda po neiszpasakyti anžemintą prekę. Kas prisiųs 33c paostinems smarkems gaus tuziną tų puikiasių ant visos pasaulės popierų sukonvertais; kas prisiųs \$1.00 gaus 50 tuzinus. Kasztas prisiuntimo mes apmokame

Perkupeziam, agentams ir pedlioriams dūdame didelį pelną. Ant pareikalavimo isz nuociame į visas dalis Amerikos

Užsisteliūdami į oterias ir prisiųsdami ant jų piningus visada uždekte szitokį adresą.
 W. KUDARAUOKAS, & CO.,
 Box 234 LAWRENCE, MASS

50 YEARS' EXPERIENCE
PATENTS
 TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co. 361 Broadway, New York
 Branch Office, 635 F St., Washington, D. C.

Lietuviu užeiga.
 Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaipo tai: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigų į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirszkit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.
 Petras Lipavyczia.

D. L. & W. R. R.
 Trunkiai iszeina isz Plymouth'o:

Ant 7:10; 8:15; 10:15; 11:15 isz ryto į Scranton New York, Philadelphia, Binghamton, Elmira Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bei į Vakarais

Ant 7:21; 9:1; ir 11:15 isz ryto į Nanticoke Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpinių stacijų ir susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg sa tim r., ir t t

Ant 2:35; 3:51; 5:00 ir 7:45 po pietų į Scranton New York, Buff lo, ir visų tarpinių stacijų.

Ant 2:52; ir 7:13 po pietų į Northumberland ir visų tarpinių ta llių susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t t

Tiktietai už pigiausę prekę į visas szalis, Sziaure - Pietus, Rytus ir Vakarus ir į minksztų; anglių apiolinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

SEND 50 CENTS to us with this ad, and we will send you our celebrated LA BERTA GUITAR by express, C. O. D., subject to examination. It is a genuine La Berta American made instrument of great beauty, perfect rosewood finish, very highly polished. Handsomely inlaid around sound hole and inlaid stripe in back, celluloid bound top edge. Fingerboard accurately fretted with raised frets, inlaid pearl position dots, American made patent head, and finest nickel plated tailpiece. A REGULAR \$8.00 GUITAR, powerful and sweet toned, furnished complete with an extra set of best quality steel strings and a valuable instruction book which teaches anyone how to play.

EXAMINE THE GUITAR at your express office and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of pay the express agent \$3.65 less 50c, or \$3.15 and express charges and the complete outfit is yours. Satisfaction guaranteed, or money refunded in full.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order accompanied by \$3.65 cash in full we will give a Lettered Fingerboard Chart. It is an accurate guide, having all notes, with sharps and flats in full view, and can be easily adjusted to any guitar without changing the instrument. With the use of the lettered fingerboard anyone can learn to play without the aid of a teacher. Write for free musical instrument and piano and organ catalogue. Everything at lowest wholesale prices. Address, SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. -Editor.)

STEBUKLAS!
 Mr. A. Wilke, 93 Trumbull St. Cleveland, Ohio.

razo: „Sever's Balsamas dėl Plauczių padarė tebuklų mano szejimynoje. Mano augintini sunus turėjo bledę kosulį ir po suvartojimo vienos piēczk s Severos Balsamo nuo Plauczių v. eiszkai pa.veiko.“

Gerensės gyduolės nuo kosulio perszalimoir plauczių ligų geriause

SEVEROS
 Balsamas det Plaucziu.
 25 ir 50 Centu.

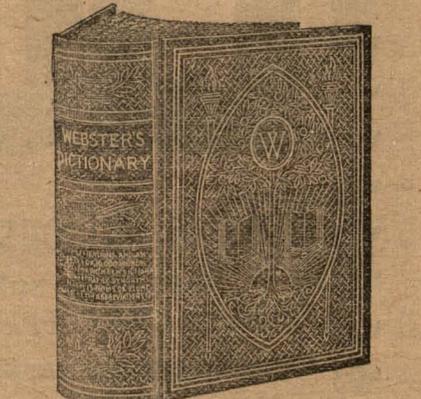
Greiciuzise pagelba ir ti riauiss iszgydymas nuo kaulų gelim. Neuralgijos, M. garos skandėjimo ir suputimo, uztkrimacziuz iszgydo vartojant geriausią szelmyni-zšką gyd. oler.

Severo's St. Gothard'o Aleju
 PREKĖ 50 CENTŲ

W. F. SEVERA.
 MANUFACTURER PHARMAC. ST. CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00
 The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,
 Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
 (The Werner Company is thoroughly reliable. -Editor.)

Graicziausiai iszgydo visokias ligas
Dr. J. Szlupas
 421 Penn. Ave.
 Scranton, Pa.

WM. N. REINOLDS, Jr.,
 ADVOKATAS.
 42 Welles Building,
 Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306.
 Skolina piningus.

W. SŁOMINSKA,
 679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.
 Mano Dirbturwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS
 ant Kosciuszkos Parodos už rupestinga, teisinga ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikzti guodotiniems Kunigams ir guodotini. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszciauis paminetus dalgatus Pigiausei, Tefsingiausel ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais gijau geriause praktika ir del to galia viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

